

Bu sabahki haberler

Hitler Moskova cephesine gitti

Londraya göre ric'at eden Alman kuvvetleri şiddetle takib ediliyor

Londra, 2 (A.A.) — İsveç hükümet merkezinden son alınan habere nazaran merkez cephesindeki vaziyet üzerine Hitler tayıyare ile Moskova cephesine gitmiştir.

Londra, 2 (A.A.) — General Guderian kuvvetlerinin ric'atı Rus kuvvetleri tarafından yakından takib edilmektedir. Bu takib Almanlar için ciddi bir tehlike mahiyetini almaktadır.

Malayada Japon ilerleyişi durduruldu

Kuantanın düştüğü haberlerini Singapur tekzip ediyor

Londra, 2 (A.A.) — Malayada zikre sayan bir hadise olmamıştır. Muvakkaten Japonların eline düşmüş bulunan ve kalay merkezi olan Ipoh'un cenubunda Japon ordularının ileri hareketleri durdurulmuş tur.

Kuantan cephesinde hareket devam etmektedir.

Viyi, 2 (A.A.) — İngiliz Membarlarından alınan haberlere göre İngiliz kit'aları Malayada Japonlar ile temasa geçmiştir.

Her ne kadar Tokyo Kuantan'ın zaptını bildiriyorsa da Singapur bu haberi tekzip etmektedir.

Norveç akınına iştirak eden İngiliz kit'aları döndü

Londra 2 (A.A.) — Colombia seçme kit'aları Norveç yapmış oldukları basından dönüştürülmüştür.

Bu basımın Luftoten adaları muntakasına yapılmıştır.

Birkaç gün süren bu hareket esnasında bir Alman karakol gemisi batırılmıştır. Bu hareketle Norveç ve Polonya harb gemileri de iştirak etmişlerdir. Zayıf olmamıştır.

İngilizler Bardiyada bazı müstahkem mevkiileri aldılar

Londra, 2 (A.A.) — Kahireden alınan haberlere göre Libyada Gedabia muntakasında iki güne nisbeten faaliyet pek o kadar kesif olmamıştır. İngiliz kit'aları Bardiyada bazı müstahkem mevkiileri zapt etmişlerdir.

Amerikan - İngiliz harb şûrası toplandı

Vaşington, 2 (A.A.) — Çörelin Kanadadan avdetini müteakib öğleden sonra burada İngiliz ve Amerikan harb şûrası toplanmıştır.

Belçikada suikasdler

Londra, 1 (A.A.) — Royter ajansının Hür Belçika ajansından öğrendiğine göre, Belçikalı yurdseverler, Brükselde Louise caddesinde bulunan Gestapo bürosuna dinamit koymağa teşebbüs etmişlerdir.

Berlinden Stokholma gelen haberlere göre, Brükseldeki elektrik fabrikalarının dört infiak neticesinde fazla hasara uğramıştır.

(Sağda) Japonların eline düştüğü şahi olan Filipin adalarının merkezi Manillayı gösterir harita, (Solda) Rusya'da Sovyet kuvvetleri tarafından tsirdad edildiği bildirilen Kaluga şehrinin mevki ve Alman ordusunun bu muntakada evvelce ilerleyip şimdi terkettiği hat

Japonlara göre "Malakada Kuantan'ı işgal ettik,"

Manillâ ile muhavere kesildi

Singapura geni hava taarruzu yapıldı

Tokyo, 1 (A.A.) — İmparatorluk umumî karargâhı ordu kısmı tebliği:

Malaka yarımadasının doğu kıyısına çıkan Japon kuvvetleri dün, Singapur'un 500 kilometre mesafede ehemmiyetli bir nokta olan Kuantan'ı işgal etmişlerdir.

Hava akınları

Tokyo, 1 (A.A.) — İmparatorluk umumî karargâhının deniz kısmı tebliği:

Düşman tayıyare karşı koyma ateşinin şiddetine rağmen bu gece Singapur'daki Komuta mevzilerine, kişilere, hava alanlarına ve limana karşı fevkalâde şiddetli taarruzlar yapılmıştır. Bütün Japon tayıyareleri uslerine dönmüşlerdir.

Manilla'da

Tokyo, 1 (A.A.) — Lizbon ve (Devamı 5 inci sayfada)

Müttefiklere göre Manillâ düşmek üzere

Şehir etrafında büyük bir meydan muharebesi oluyor

Bir Amerikan gemisi daha batırıldı

Vaşington, 1 (A.A.) — Harbiye nezaretinin bugün Amerika saatine 9.30 daki duruma dair tebliği:

Filipin adaları: Manilla şimaleinde ciddi muharebeler devam etmekte ve burada Amerikan ve Filipin kuvvetleri mevzilerini sağlamlaştırmakla beraber Japon ileri hareketine mukavemette bulunmaktadırlar. Müdafiler, şimdi kuvvetli mevziler işgal ediyorlar ve mevzilerine ağır kayıplar verdireyorlar. Hâlen büyük bir meydan muharebesi yapılmaktadır.

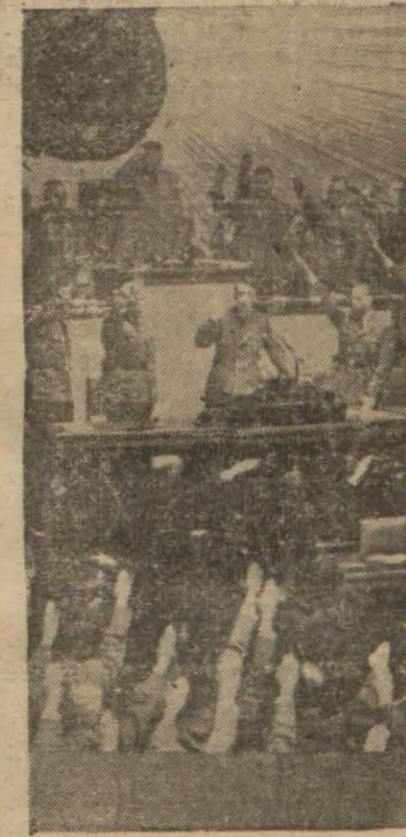
Havai: Havai kumandanı, Havai adalarından üçünün düşmana aid bir denizaltısı tarafından bombardıman edildiğini bildirmektedir.

Bu hücumlar hiç bir kayba ve (Devamı 5 inci sayfada)

Yılbaşı mesajları

Hitler diyor ki "1942 senesinde beşeriyetin düşmanına yeniden taarruz edeceğim,"

Kalinin, Göring ve general Dö Gol de askerlere birer mesaj gönderdiler

Hitler Rayhstgda son nutkunu söylerken

Berlin, 1 (A.A.) — Führer Alman ordularına hitab eden emri yevmisinde Avrupa, Afrika, Akdeniz ve Atlas Okyanusunda elde edilmiş olan zaferleri kaydettikten sonra şöyle demektedir:

Askerler, 22 Hazirandanberi garika, ki harb meydanlarında ve Karadenizin şimal hududlarında muharebeler yaptınız. Bu muharebeler şümulleri ve (Devamı 5 inci sayfada)

İstanbulun en yaşlı kadını öldü

Ölümü şüpheli görüldüğünden zabıta tahkikat yapıyor

Zabıta ve adliye şüpheli görülün iki ölüm hadisesi etrafında tahkikatla meşguldürler. Bunlardan biri Karagümrükte (Devamı 5 inci sayfada)

Geçim zorluğunu hafifletmek için tedbirler alınıyor

Muvakkat mahiyeti taşıyan muvazene ve buhran vergilerinin ilgası muhtemel

Memurlara üç maaş nisbetinde avans verilmesi de düşünülüyor

Maliye Vekâleti muayyen formüller hazırladı

Ankaradan gelen haberlere göre, hayat pahalılığına karşı sabit gelirli vatandaşları korumak için alınan tedbirler meyanında memurlara üç maaş nisbetinde avans verilmesi ve bu tediyatın üç muhtelif zamanda yapılması düşünülmektedir.

Bu avanslar on senelik uzun vadeli taksitlere bağlanarak geri alınacaktır.

Ankara, 1 (Hususi) — Aylık, haftalık ve yevmiyeli kazanç erbabının hayat pahalılığı karşısında uğradıkları geçim zorluğunu hafifletmek maksadile hükümetin alacağı tedbirlerin mahiyetleri önümüzdeki günlerde ta-

ayyün edecektir. Maliye Vekâletinin bu hususta hazırlamakta olduğu muayyen formüller İcra Vekilleri heyetinde müzakere edilecek ve bunlardan hangilerinin tatbik mevkiline konulacağı tesbit edilecektir. Bunlardan kanun mevzuu olanlar kıış tatili devresine girmeden evvel hükümet tarafından bir kanun projesi halinde Büyük Millet Meclisine teklif edilecektir.

Öğrendiğime göre memur ve müstahdemlerin maaş veya ücretlerine muayyen nisbette bir zam icrası bahis mevzuu olduğu gibi bu kazanç erbabından alınmakta olan ve muvakkat mahiyeti taşıyan (Devamı 5 inci sayfada)

Millî Piyangonun büyük ikramiyesini kazanan talili meydanda yok!

İşin garib tarafı, bileti idareden satmak için alan seyyar Piyango bayii de bir türlü bulunamıyor

Millî Piyangonun Yılbaşı çekilişinde 100 bin liralık büyük ikramiyenin 241,995 numaraya isabet ettiği ve bu biletin İstanbulda satılmış olduğunu yazmıştık. Keşide neticesi ilân edildiği halde yeni yıl talihlisinin kim olduğu anlaşılamamıştır. Biletin sahibi hâlâ ortalarda yoktur ve vaziyet esrarlı bir mahiyet arz etmektedir. Dün geç vakit Piyango İdaresinde yaptığımız tahkikata göre; 241,995 numaralı biletin İstanbulda satılan parçası 5 liralıktır. Yani meçhul talihli 50 bin lira ikramiyeye kazanmıştır. Bu bilet Piyango İdaresinde ismi mahfuz ve Sultanhamam civarında icrayı faaliyet eden bir seyyar bayie satılmıştır. İşin garibi, piyango çekildiğindenberi bu seyyar bayii de ortaldan sıralanmıştır.

Yapılan tahminlere nazaran; en kuvvetli ihtimal ikramiyeyi kazanan zengin biri olması ve ikramiyesini almakta acele etmemesidir. Maamafih, listelerin geç dağıtılması dolayısıyla, bilet sahibinin henüz başına konan talih kundan haberdar olmamış olması da muhtemeldir. Yalnız, bileti satan bayinin gayubeti garib görünmekte ve merak uyandırmaktadır.

Diğer taraftan dün sabah Piyango Müdürlüğüne bir şahıs telefon ederek, şunları söylemiştir:

«Büyük ikramiyenin sahibi biziz. Beş arkadaş aynı bilete ortağız. Birazdan paraları almaya geleceğiz! Hazırlan!»

Fakat, bilâhare bunun bir telefon şakasının ibaret olduğu anlaşılmıştır.

Askerî vaziyet

Rusların Sivastopola yardım için yaptıkları hareket ve neticesi

Almanlar, Kerç ile Neodosyayı alan Sovyet kuvvetlerini önleyip geri atamazlarsa Sivastopol muhasara ordusu tehlikeye düşer

Yazan: Emekli General K. D.

1 — Kara kıış hükümetini İcra eden, Rus muhasım taraflar muharebeere devam edebilirler mi, edemezler mi, diye bir sual iradına ve bu hususta münakaşalar yürütmeğe artık ne lüzum, ne de icab kalmıştır. Hâdiseler böyle bir sualin cevabını en katî bir tarzda vermişlerdir. Gerçekten, bugün Sovyet Rusyanın Karadeniz sahillerinde Leninegrad - Wologda hattı arasındaki kıış mında sıfırın altında yarımdan otuz beş dereceye kadar değişen dondurucu ve devamlı bir soğuk vardır. Buna rağmen askerî hareketler hem geniş ölçüde, birbirini takib etmektedir ve yaz aylarında bu mevzuu muhtemel olarak büyük yağmurlarla çamurlar müstesna olmak üzere şiddetli soğukların yanı sıra kar ve buzun askerî harekâta tam manasile bir engel teşkil edemeyeceği fikrinde bulunanlar hak kazanmış oluyorlar, demektir.

Sovyet orduları bundan evvelki devrede yani Almanya ve müttefikleri ordularının müvevvali taarruzları sırasında icrasına mecbur kaldıkları geri çekilme muharebeleri esnasında şehirler, kasabalar ve köyleri, fabrikaları, demiryolu istasyon ve hangarlarını ve her türlü işe maddelerini ellerinden geldiği kadar yakmağa, kezalik her cins (Devamı 6 inci sayfada)

Uzakarıktaki harb sahnelerinden bir görüntü: Filipin semalarında dolayan Amerikan tayıyareleri

İngiltere Başvekili bugün 12 gün oluyor ki vatanından uzakta bulunuyor.

Bu müddet zarfında içinde yaşadığı muhit kendisi için yabancı sayılmaz. Dil, duygu, menfaat birliğinin yarattığı büyük Anglo - Sakson âleminin bugün için idare merkezi haline gelmiş bir ülkesidir. Fakat harb içinde bulunan bir memleketin başvekili tarafından yapılan bu seyahatin velev ki umumî yürüyüşün idaresini deruhde etmiş bir müttelik memlekete yapılmış olsa da gene tahminden fazla uzaması daha da uzağacak gibi görülmüş dikkatli üzerine çekecek bir hâdisedir.

Bu hâdiseyi nasıl ve hangi sebeple izah etmeli?

İngiltere Başvekilinin Vaşingtona varır varmaz söylediği sözlerden bu seyahatin hem askerî hem de siyasî müsterek bir hareket hattının esaslarını kurmak maksadıyla ihtiyar edilmiş olduğunu anladık.

Konuşma evvelce iki şef aramızda başbaşa yapılan hasbihaller ile başladı. Sonra müthassısların iştirakile dairisi genişledi. Fakat da ima Anglo - Sakson âlemine münhasır kaldı.

İngiltere ve Amerikanın yanında Mihver devletlerine karşı nazari veya fiili olarak harb açmış olan hükümetlerin sayısının kaç vadediğini unuttuk, fakat bu devletlerin arasında Anglo - Sakson âlemi derece sinde, hattâ yenmede ve yenilmede başlıca amillerden biri olmak bakımından bu âlemden de fazla ehemmiyeti olan yalnız Sovyet Rusya vardır. Halbuki Sovyet Rusya da Vaşington müzakerelerinin dışında kaldı, yalnız konuşmaları bütün mütteliklerin iştirakile bir diğer toplantının takib edeceği ve bu arada Moskovada da bir başka toplantı yapılacağı haberini okuduk. Demek oluyor ki Vaşington müzakereleri yalnız Anglo - Sakson âlemine münhasır bir müzakeredir. Askerî ve siyasî müsterek plân evvelinde bu âlem arasında tesbit edilecekti, bu suretle elde edilecek neticenin de bilâhare Rus plânı ile telif edilmesine çalışılacaktı.

İngilizlerle Amerikalıların hedefleri ve vasıtaları sıraya koymak bakımından aralarında ufak tefek görüş ayrılıkları bulunabilirse de bu ayrılıkları azaltmak veya ortadan kaldırmak daima mümkündür, nitekim bir haftalık müzakerenin sonunda İngiliz Başvekilinin iki devlet arasında tam bir görüş birliğinin temin edildiğini söylediğini izittik, fakat

bu arada muhterem Mister Churchill'in konuşmaları bitmeden Kanadaya gittiğini, birkaç gün kaldığını, tekrar geri dönerken konuşmalarına devam edeceğini de duyduk. Fazla olarak gene bu arada İngiltere Başvekili Amerika topraklarında bulunurken İngiltere Hariciye Nazirinin Londradan kalkarak Moskovaya gittiğini ve birkaç gün kalarak sıkı müzakerelerde bulunduğundan sonra Londraya döndüğünü gördük.

Aians telgraflarının bu seyahat ve konuşma hakkında bize getirmiş oldukları haberler bu gibi seyahat ve konuşmalardan sonra çıkarılması âdet olan memnuinü beyan edici haberlerden ibarettir. Yoksa müzakerelerin mahiyetini bilmiyoruz, sadece askerîden ziyade siyasî bahislerle temas ettiğini öğreniyoruz. Ancak göze çarpması mümkün olmayan bir nokta vardır ki, o da İngiltere Hariciye Naziri tarafından ihtiyar edilen Moskova seyahatinin İngiltere Başvekili tarafından Vaşington konferansına fasla verilerek Kanada'ya yapılmış olan yolculuk esasına rast geldiğidir. Gene göze çarpma-

Bazı insanlar bir talep karşısında buldukları zaman makul olsun veya olmasın, ilk iş olarak bu talebi reddederler. Halbuki bazan talep makuldür, kabul edilmesi de mecburi olur, neticede de kabul edilir, fakat bida, yete reddedilmiş talebi yapana olduğu gibi kabul edene de bir hayli üzüntü vermiştir, ortada tamamen lüzumsuz bir kurguluk bırakmıştır.

Bir talep karşısında ka'dığımız zaman makul olup olmadığımız derhal düşününüz, o dakikada bir neticeye varamamız pek mümkündür, bu takdirde kısa bir müddet mühlet isteyiniz ve bunu daima tatlı bir yüz ile yapınız, dostluklarımızı muhafaza etmiş, yahud da düşmanlarımızın sayısını arttırmaktan kurtulmuş olursunuz.

Şehir Haberleri

Başvekâlet müsteharı Vehbi Demirel vefat etti

Perapalas otelinde vefat eden değerli idarecinin cenazesi dün Ankaraya gönderildi, orada merasimle defnedilecek

Teessürle öğrendiğimize göre, bir müddettenberi rahatsız bulunan Başvekâlet müsteharı Vehbi Demirel Perapalas otelinde vefat etmiştir. Merhumun cenazesi otel den Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmış ve dün merasimle başta, neden alınarak Haydarpaşaya getirilmiştir. Cenaze burada başta Vali ve Belediye Reisi doktor Lâtîfi Kirazlı olmak üzere vilâyet, belediye, parti, emniyet erkânı, subaylar, inzibat ve polis müfrezeleri tarafından selâmlanmış ve saat 15 te kalkan trenle Ankaraya gönderilmiştir. Başvekâlet müsteharının cenazesi Ankarada merasimle ebedî medfenine gömülecektir.

Görülmemiş bir hâdis

Tabancadan çıkan kurşun eli delikten sonra ayağa girip çıkmış, sonra da karşısında kını yaralamış

Beyoğlunda oturan İsmetli Mehmed Eroğlu isminde biri, dün evinde tabancasını temizlerken bir denbire silâh ateş etmiştir. Çıkan kurşun Mehmedin sağ elini delip geçerek, sol ayağına saplanmış ve buradan çıkarak karşı yanında oturan İsak ismindeki arkadaşının sol ayağına girip, kalmıştır.

Vak'ayı müteakib her iki yaralı da Beyoğlu Belediye hastanesine kaldırılarak, tedavi altına alınmıştır. Adliye tabibi Enver Karan yaralıları muayene etmiştir.

masa mümkün olmasın ikinci bir nokta vardır ki, o da İngiltere Hariciye Nazirinin Londraya dönüşü zamanın İngiltere Başvekili tarafından Kanada seyahatine nihayet ve rilmek üzere olduğu bir zamana geldiğidir. Bu iki karşılaşma acaba bir tesadüfün eseri midir? Buna ihtimal vermek güç olur, Vaşington konuşmaları ile Moskova konuşmaları arasında çok yakın bir münasebet aramak daha tabii bir harekettir. Ve denilebilir ki Vaşingtonda verilen kararların Moskovada uyandıracağı tesirin anlaşılmasına lüzum görülmesi, müzakerelerin devamı Mister Eden'in oradan getireceği intibaların incelenmesi ne bırakılmıştır. Bu dakikada Anglo - Sakson - Sovyet tarafın galebesi halinde Avrupanın daha doğrusu bütün dünyanın gelecek simasını tayin bahsinde çok mühim kararların verilme üzere olduğu muhakkaktır.

Ekrem Uşaklıgil

Dün gene bazı semtlerde ekmek darlığı görüldü

Muhtelif fırınlardan 60 kilo ekmek alan bir kadına ekmeği pahalı satan bir bakkal yakalandı

Şehrimizin muhtelif semtlerinde birkaç gündüberi görülen ekmek sıkıntısı dün de devam etmiştir. Dün bilhassa Eminönü, Beyoğlu, Beşiktaş, Fatih, Aksaray, Eyüp ve Küçükpazar semtlerindeki fırınların önü hayli kalabalık olmuştur.

Belediye reis muavinleri müfettişler dün fırınlarda teftiş ve kontroller yaparak ekmek vaziyetini tekkik etmişlerdir. Fırınlara birkaç gündüberi fazla verilmektedir.

Belediye reis muavini Lütfi Aksoy ekmek sıkıntısının sebepleri hakkında dün konuşarak söylemiştir:

«Fırınlardaki kalabalık ekseri halkın ihtiyacından çok fazla ekmek almak istemesinden ileri gelmektedir. Havanın ve bayramın tesiri de buna inzimam edince, meselâ bir kilo ekmeğe ihtiyacı olanlar 3 kilo almaktadırlar. Halbuki

bu doğru değildir. Bundan başka ekmeğin yakında karne ile verilmesi, zeytinyağı vesaire gibi yerli mahsullerimiz koymak için kap tedarikinde güçlük çekmekte bulunduğumuz görülmüş ve alâkadarlarca bu hususta bazı müasadeleler verilmiştir. İçinde ihraç maddeleri, miz olsun olmasın, bidon, tenekeler, fiçiler vesaire gibi madeni kaplar yabancı memleketlerdeki alâkadarlar tarafından muvakkat masafik suretle memleketimize getirilmiş işler çıkarılmaları serbest bırakılmıştır. Tahta çemberli ağaç fiçilerin çıkması mutlak surette serbesttir. Demir çemberli ağaç fiçiler ise, ancak üzerlerindeki demir çemberlerin daha evvel muvafak mahalliyet yolu ile memleketimize ithal edilmiş olmak şartıyla serbestçe çıkarılabilir. Bu şartlar haricinde hiç bir şekilde madeni kapların ve bu kaplarla birlikte yerli mahsullerin yabancı memleketlere ihraçı mümkün olmayacaktır. Eğer bu kaplar evsafında demir çember getirilmez, fiçilerinde bir teminat gösterilmezse Ticaret Vekâleti ayrıca İhsans verilecektir.

Balikesir talebe yurduna yapılan yardım ve teberrüler

Üniversite Rektörünün Balikesir Talebe Yurdunu ziyaret ederek gençlerle hasbihalde bulunduğunu evvelce yazmıştık.

Öğrendiğimize göre; Rektör bu ziyaretinde, Balikesirli gençlere vâdettiği karyola ve kitapların verilmesi için alâkadarlara emir vermiştir. İlk yardım olarak gençlere 5 karyola verilmiştir.

Balikesir Talebe Yurdunun faaliyetlerinden memnun kalan Cemil Bilsel, Yurdun daha esaslı bir şekilde inkişafını temin maksadıyla Balikesir Valiliği ile Üniversite idaresinin teşriki mesail etmesine karar vermiştir.

Diğer taraftan Balikesirli hemşerisi ve Talebe Yurdunun hâmisî bulunan Hüseyin Cahid Yalçın ilk yardım olmak üzere gençlere 50 lira ve Edremit tüccarlarından M. Karagozlu'ndan da 25 lira teberrüde bulunmuşlardır.

Londradaki talebelerimiz radyoda ailelerle görüştüler

İngilterede tahsilde bulunan talebelerimiz dün saat 14,15 te Londradaki radyosunda, Türkiye'deki aileleriyle bir konuşma yapmışlardır. Bu konuşma bir saat kadar devam etmiş ve her talebe 5 dakika ailesine hitab etmiş, vaziyetini bildirmiştir.

Ankara Radyosu da aynı şekilde haricte bulunan Türklerle muhabereyi temin için saatler ayıracaktır.

Bir genç kız vapurdan düşerek boğuldu

Kadıköyünde oturan Zehra adında genç bir kız, evvelki gün Köprü iskelesinden bindiği vapurla Kadıköyüne giderken, Sarayburnu açıklarında denize düşmüş, bütün gayretlere rağmen kurtarılamayarak boğulmuştur.

Bu feci kaza etrafında alâkadarlarca tahkikat yapılmaktadır.

İSTER INAN, İSTER INANMA!

Verilen haber doğru ise, Gümrük ve İhtisatlar Vekâleti, raki istihlakını azaltmak için küçük şişo rakı, lary piyasadan kaldırmak niyetindedir.

Hatırlıyoruz; aynı gayeye matuf olmak üzere, bir müddet evvel, 16 ve 21 kurusa satılan küçük şişeler de piyasadan çekilmişti. Bunun üzerine de 16 luk veya 21 likte iktifa eden akşamcılar, 29 luk, yani şimdiki 40 luk şişeleri kullanmağa başlamışlardı. Bu suretle istihlakın azaldığı mı,

yoksa çoğaldığı mı münakaşa edilir, se, terazinin kefişi ikinci şık üzerine, de ağır basar. Şimdiki 40 kurusa satılan şişeler piyasadan kalkarsa, muhtemelen 60 luk alacaklar, şişenin dibini, de iki kadehin artmasına gönülleri razı olamayacağı için de hepsini bitireceklerdir. Hele bu vaziyet içki yerlerinde daha ziyade görülmektedir. Biz bu tedbirin istihlakı azaltacağına da, şüpheli, bilâkâf çoğaltacağına inanıyoruz, fakat ey okuyucu sen buna;

İSTER INAN İSTER INANMA!

Yüksek Ziraat Enstitüsünün şubeleri için yirmi kadar doçent aranıyor. Enstitü direktörlüğü gazetelere bu vazifelerin bir listesini vermiş. Fakat bu liste tıpkı levazım idaresinin verdiği ilanlara benziyor. Enstitünün bir yıllık erzak ihtiyacını gösteren listelerdeki fasulye, piring, yağ madde, leri gibi bu doçent listesi de şöyle hazırlanmış: Bir adet fizyoloji doçenti, bir adet kimya doçenti, bir adet teknik doçenti ilâh.

Doçentlik, profesörlük vazifelerinin de enstitü kadrosunda pencere perdesi, çorba tenceresi gibi adedle ifade edilmesindeki garabe bir tarafa bırakalım, teşkilâtın bize ne vâdedip ne vermediğini münakaşa etmek faydasız olmasa gerek. Gerçi memlekette adlarının altına yüksek mühendis damgasını yapıştıran yüksek ilim adamlarımız artık sayılmıyacak kadar çoğalmıştır. Radyoda verilen konferanslarda bu yüksek mühendislerimizi hem de kadimî erkekli ulemamızı dinliyoruz. Bize Soya fasulyesinin nasıl yettiğini Miyankökünden nasıl istifade edileceğini tatlı tatlı anlatıyorlar. Lâkin memleketin güzel nimetlerinden olan meselâ Çavuşüzümlünün neden ortadan kaybolduğunu ve bunu canlandırmak için ne yapmak lâzımgeldiğini henüz söylemediler. Bu bir tek misaldir. Bize öyle geliyor ki bu işlerde biraz fanteziye kaçıyoruz. Çok bilgili adamlarımız var. Fakat bunları tam yerinde çalıştırıp istifade edemiyoruz. Daha ziyade bürokrasiye kaçıyoruz. Yüksek ziraat mühendislerimiz yüksek orman mühendislerimiz birer kıymettirler. Fakat gene meselâ İstanbul yegâne ormanı olan Belgrad korusu baltalanmaktan kurtulmuyor. İstanbuldan Ankaraya kadar giden demiryolunun iki tarafı bomboştur. Bu yazılarında sakın demagoji manası verilmesin. Bu bir basit görüştür. Bu basit görüştürece o yüksek mühendislerimizin varlığı karşısında bir kıymet ölçüsü olabilir. Bu kadar ilim, fen adamımız var da neden topraklarımız çıplak kalıyor. Neden ormanlarımız harap olmakta devam ediyor diye kendi kendimize soruyoruz?

Burhan Cahid

Bir kadın dondu

Üsküdarın Dudullu köyünde oturan Fatuş isminde bir kadın köyünden Üsküdar'a gelirken yağda soğuktan donmuştu.

Aksarayda bir kadın yanarak öldü

Aksarayda Sarımsa mahallesinde 27 numaralı evde oturan 85 yaşlarında Naciye adında ihtiyar bir kadın, evvelki gün mangalda ısınırken sıçrayan kavilim entarisiğiz tutuşmuş zavallı kadınca kız bu yüzden yanmıştır.

Tedavi edilmek üzere Cerrahpaşa hastanesine kaldırılan Naciye bir müddet sonra ölmüştür.

Prof. M. Kemal konferansı

Beyoğlu Halkevinden: 8/1942 Perşembe günü saat 18 de Halkevimizin Tepebağdaki merkez binasında Prof. Dr. M. Kemal Öze tarafından «Bir milletin varlığını koruyacak ve müsterek idealini temsil edecek, zamanda mühim bir konferans verecektir. Konferansın sonunda triyomus müdafî konferansını verecektir. Herkes gelebilir.

Daireler ve Üniversite açıldı

Bayram münasebetiyle kapalı bulunan resmî daire ve müesseseler Üniversite bu sabah açılmış ve normal faaliyet başlamıştır.

Diğer okullar önümüzdeki Perşembe günü açılacaklardır.

RADYO

CUMA 2/1/1942

7.30: Saat ayarı, 1.33: Hafif parçalar (P.L.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Senfonik parçalar (P.L.), 8.15: Evin saati, 8.30: Senfonik parçalar (P.L.), 12.30: Saat ayarı, 12.33: Şarkı ve türküler, 12.45: Ajans haberleri, 13: Peşrev, semai ve şarkılar, 13.30: Karışık müzik (P.L.), 18: Saat ayarı, 18.03: Fasihe, yeti, 18.40: Dans müziği (P.L.), 19: (İktisad saati), 19.15: Dans müziği programının ikinci kısmı (P.L.), 19.30: Saat ayarı, ve ajans haberleri, 19.45: Klasik Türk müziği programı, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Karışık şarkılar, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Temsil, 22: Radyo salon rekreatsi, 23.30: Saat ayarı, ajans haberleri, brss, 22.45: Radyo orkestrası.

Askerlik işleri

Şubeye çağırılanlar

Fatih Askerlik Şubesinde: S. 3 İmam Abdülkadir oğlu İbrahim Etem Orlay 320.23, topçu teğmen, İsmail oğlu Akif 52797 şubeye müracaatları.

TAKVİM 2inci Kaun

Rumî sene 1867	2 Cuma	Arabi sene 1860
1inci Kaun 20	Resmî sene 1942	Kamî 66

GÜNEŞ		Zilhicce		İMŞAK	
S.	D.	S.	D.	S.	D.
7	26	6	40		
2	85	14	48		

Öp		İkinci		Ağşam		Yatsı	
S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.
V.	12	17	14	38	16	51	18
E.	7	27	9	47	12	-	1

SAN'ATE DAİR

Refik Ahmet

Yazan: Halid Ziya Uşaklıgil

Refik Ahmedin son romanını he-
naz okudum: «Perdenin arkası».
İlk önce, muharrirün bizde sahne
işlerine, temaşa hareketine dair ve
kufumu ve bu zeminde ilk mehim eser
olan «Yakın çağlarda Türk tiyatrosu»
namında iki ciltlik kitabını bildiğim
için romanın bu ismini sahne perde-
sinin arkası olarak ve okuyulara o-
büsbütün başka bir alem olan küçük
dünyanın sırlarını söyleyecek diye te-
lakki etmişim, ilk sayfalarda anladım
ki perdenin arkası izdivaç hayatının,
daha doğrusu asıl hayatın arkasıdır.
Refik Ahmedin kitabı aleminde tanıtan
ilk eseri «Yakın çağlarda Türk tiyat-
rosu» kitabı olmuştur, ki 1936 da in-
tişar etti. Bizde nasılsa hiç bir zaman
tekemül devresine vâsıl olamayan te-
maşa ed yatı uzun yıllardanberi
ne Naum'un, ne Güllü Agob'un, ne
daha sonra Manakyan ve başkalarının
elinde yüz güldürebilecek bir inkişafa
mazhar olamamışken; daha sonra Da-
rülbedayin etrafında memleketin bu
zeminde bilgisine ve görgüsüne itimad
edilebilecek bütün fikir ve san'at er-
babının himmetine, gayretine rağmen
gene bir hatve ileriyeye gidememişken,
nihayet İstanbul belediyesinin feza-
kârlıma ve Zıttı'ya Muhsinle refik-
lerinin faaliyetine medyum olan bir
canlılığa mazhar olmuş bulunuyor; fa-
kat asıl ümid gördü cumhuriyet hüküme-
tinin Ankarada bu maksadı tahakkuk
ettirebilmek için masraf olan teşebbüs-
lerine ve himmetlerine dikilmiş duru-
yor. Garib'dir ki bütün bu emeklere
rağmen Türk kalem sahiblerinin sah-
neye verebildikleri eserler pek mah-
dud kalmaktadır. Buna mukabil Türk
sahnesi için tetkiklerini, hatıralarını
yazanlar, yani hakikette bir türlü mey-
cudiyetini gösgeremiyen bir şeyin etra-
fında kalemlerini yoranlar pek çoktur.
Bunların içinde Refik Ahmedin o ki-
tabı, Halid Fahrinin «Son Posta» da
intişar eden «Dâcül Bedâyi» hatıra-
ları, «Servetifinun» da eski zaman-
larda yaşamış olduğu zamanı veren
Balga imza sahibinin Gedikpaşa sah-
nesinden başlayan yazıları pek dikka-
te şayandır; ne kadar arzu olunur ki
bu için etrafında söylenen sözler taze
bir şevk uyandırarak temaşa edebiza-
tında da, hikâye zeminindekinde lenzi-
yen bir hareket canlılığına şahid ola-
bın.

Refik Ahmede de temaşa hakkında o-

ilk büyük eserinden sonra bir nevi fû-
tur gelmiş benziyor, o da sahneyi ter-
kederek hikâye zeminine dönmüştür.
Bize birbirini takib ederek «Çıplaklar»
ve «Açlık» isimlerinde iki güzel uzunca
hikâye verdi, bunlardan üçüncüsünü
bugün görüyoruz.
Muharriri şahsında tanyanlar, o-
nun halinde, revişinde görülen zara-
fetin meftunu olanlar, hele beyanının
halâvetini, talâkatini takdir etmek fir-
satını bulanlar yazılarının lezzetini tat-
mamış olsalar bile, onların nasıl ol-
maları lâzım geleceğini kolaylıkla tah-
min ederler. Her şeyden evvel kitabda
dikkat nazarını celbeden lisanınm düz-
gün, temiz, zeffaf olmasındır; bu lisan
tümçenin en güzel nümunelerinden bi-
ridir; onu okurken boğaz, damağı tur-
malanmadan, yakmadan leziz ve müsek-
kir bir şarub içiyor gibisiniz; başından
sonuna kadar sürükleyip götüren; hafif
hafif dalgalanan sular üzerinde bir ka-
yıktaşınız. Ne bir nahiv sakatı, ne bir
iktilen kelime, hiç bir sarsıntı yok;
hattâ tek tük yabancı kelimelere te-
sedif edilse bile «ne için? Bunların
türkçesi bulunamıyor mu?» diye siteme
lüzum görmüyorsunuz. Muharrir kısa
cümlelerden ayırmamak için fikirleri,
nin insicamını keserek tiknefeslik gös-
termeğe mecbur olmuyor; bazan sözü-
nün mantıki teselsülüne uyarak ve fi-
kirlerinin iptizlerini koparıp onları da-
ğıtmağa lüzum görmüyerek uzun ibare-
lerden de kaçınıyor; fakat o iplikle-
rin düğümlerine takılıp kalmıyoruz.
Nahvi o derece sağlam ki o uzun iba-
reler bize kısa kısa cümleler tesirini
yapıyor; uzunluğunun topluluk lâtifini
bahsetmesi de fazla olarak...
Hikâyenin mevzu'una gelince bunu
ilk sayfada anlıyoruz: İzdivaç haya-
m, da bir levha. Bu levhada karı kocayı
buluyoruz: Erdoğanla Gülseren. Bu
iki genç Anadolunun içerisinde bir fak-
rıkada, biri mühendis, öteki hukuk
müntesibi bir müsavir sıfatıyla vazife
sahibi memur iki bir aşk ile başlamışlar
ve izdivaç ile hayatlarını birleştirmiş-
ler. Aşk?... Daha ziyade Erdoğanın
güzel genç kıza olan bir meyli, Gülse-
renin cinsî bir fâcizabla onun aşkına sî-
rikleniş diye icmal olunabilir. Arala-
rında durus, görüls itibarile bir ahenk
yok. Gülseren Anadolü hayatından,
köyülerin ömür sefaletinden, onların
içtimad dışlanılığundan bizâr, kudreti-
nin yettiği kadar onlara daha iyi bir

geçinme, mümkün mertebe bir yüksel-
me imkânını arıyor. Erdoğan karısının
bu temayüllerini istihfaf ile karşılaya-
cak bir tıynetle... O kendisini bu fakir
muhittin kurtarmak, yakayı İstanbulla
atarak orada işlere girerek para ve
şöhret yapmak emellerinde... Arala-
rında böyle bir ayrılık var. Biz bu ay-
rılığın tezabüllerinden birini kitabın
hemen başında buluyoruz ve hükme-
diyoruz ki bu izdivaçın sonu hiç iyi
olmayacak. böyle görüls ve duyus fark-
larile başlayan bir izdivaç, eğer iki ta-
rafın birbirine karşı müktebil müsa-
delerde bulunarak ikisini bir noktada
buluşturacak adımlarla devam etmezse,
muhakkak bir iflâs neticesine varacak-
tır; bunu muhittimizde, etrafımızda
binlerce misallerle görüyoruz. Buna o
kadar alışık bulunuyoruz ki kitabı o-
ilk sayfalarda kapasik, gözlerimizi yu-
marak düşünelim ki bu çiftin nasıl bir yol
takib edeceklermi, nasıl bir çıkmaza
varacaklarını keşfedebileceğiz; âdeta
hikâyenin aşağısını okumağa lüzum
görmüyerek onu biz yazacağız.
Böyle yapsak pek fena olurdu, bü-
tün zarar bize aid olurdu. Kitab her
zamanın günlük hikâyelerinden birini
nakletmekle beraber o kadar meziyet-
lerle dolu ki bunları okumuş olmak
lezzetinden kendimizi mahrum ederdik.
Muharrir bize Erdoğanı tafsil etmeğe
pek lüzum görmüyor. Onu hikâye yü-
rürken vak'aların arasında kendi ker-
âsinin tasvir ettikçe görüp anlıyaca-
ğız. Muharrir daha ziyade itinalarını
Gülserene hasrediyor. Muharririn ken-
disi de o güzel kızın cazibesine kapıl-
mış gibidir. Onun bütün hayatını, ta-
çocukluğundan başlayarak, bize anlatı-
yor. Babasının anasının ihtilâflarını
onların geçimsizlik hayatından çocu-
ğun ayrılacak bir yatılı mektebde ge-
çirilmiş yıllarını, babasının anasının
vefatları üzerine ya'nızlıklarını bütün
tafsilâtile, hiç yorulmadan, hep lisa-
nım ve tasvirin tabiiğine uyarak bik-
madan büyük bir alâka içinde takib
ediyoruz. Hele onun mekteb âleminde
dair olan savfalar bizi pek eğlendirir-
yor.
Sonra mekteb tahsili bitince hukuk
tahsili geliyor, nihayet Gülseren bunu
da bitirince Anadoluda İcra bir yerde
iş buluyor. Burada pek rahat ve arzu-
suma muvafık bir hayat var, bunda de-
vam edecekler; eğer fabrikasının başla-
(Devamı 4/1 de)

SÖZ ARASINDA

Filipinliler kadar batıl itikadlara sahib insanlar az bulunur!

Filipinliler dünyanın en iyi insanla-
rıdır, fakat onlar kadar batıl itikad-
lara inananlar yoktur.
Bu itikadlar hakkında «Son Posta»
okuyucularına şayana dikkat malûmat
verecğiz:
1 — Filipin adaları sakinleri evle-
rinde domuz, geçi, koyun kestikleri za-
man hane sahibi kesilen hayvanın en
iyi parçalarını pencereden sokmağa, kura-
tarlar ve bu harekette bulunurken can-
leri davet eder. Cinler bu elleri yemez-
ler, fakat tanrılarından vekil olarak
kedileri, köpekleri ve kuşları gönderir-
lermiş.
2 — Hane sahibesi pişirecek olan
etleri hiçbir suretle dövmes. Et dövül-
düğü takdirde sui hazını mucib olarak
inçikam almışsı...
3 — Filipin adalarında Hindistan
cevizli bol bulunur. Yerli Hindistan
cevizinin boşuna ras gelirse hemen
yere atarlar, bu suretle kel olmaktan
kendilerini kurtarırlar...
4 — Bir genç kız veya kadın hiçbir
zaman bir piring tanesi veya bir buğ-
day üzerine basmaz. Bunu yaparsa iki
gün sonra ayakları çatlarmış...
5 — Evde balık pişirdiği vakit ha-
ne sahibesi balığın en büyük kılıcığını
evin kapısı yanına çiviler. Bunun ma-
nası şudur: Bu eve böyle balıklar gel-
meli.
6 — Hane sahibesi hiçbir vakit so-
bası yanında şarkı söylemez, soba ya-
nında şarkı söylediği takdirde pek az bir
zaman sonra dul kalmış ve ikinci ev-
lenişinde kismetine mutlaka bir üntü-
yar veya bir alii çıkmış.
7 — Hane sahibesi «Destur» deme-
den evvel pencereden dışarıya su dök-
mez. «Destur» demezse cinler, şeytan-
lar islanırlarmış... Cinler de onun yü-
zünü çarpıtlarmış.
8 — Kışın sobaya, yazın ocağa odun
atacakları vakit odunun evvelâ en ka-
lın tarafını atarlar. İnce tarafını aştık-
ları takdirde doğacak çocukların evve-
lâ ayakları çıkarmış...
9 — Yemeklerden sonra kadınlar
vergi asla süpürmezler. Süpürdükleri tak-
dirde kocalarını erkek kardeşleri mu-
hakkak katil olurlarmış.
10 — Tencerede piring pişiren
fakirdamağa barksa yemeği pişiren
kadın bağırır. Piring korkar ve fakir-
damazmış...
11 — An'anelerine fevkalâde bağlı
bulunan Filipinli kadın yere hiçbir se-
beble tuz atmaz. Bilerek yere tuz at-
tığı takdirde öldükten sonra gözleri ka-
panmazmış...
12 — Kadın pilâvı pişirmek için kul-
lanmakta olduğu tahta kaşığın çok
sağlam olmasına dikkat eder. Çünkü
pilâvı karıştırırken kaşığı kırıldığı tak-
(Devamı 4/1 de)

«Son Posta»nın bulmacası: 20 - 6

Soldan sağa:

- 1 — İstanbul.
- bulda Sultanah - medie Beyazid a. rasında maruf bir semt ismi (7), Ba şına bir «D» ge- lirse ağızımızda bir uzuv olur (2).
- 2 — Çok değıl (2), Sonuna bir «L» ekleyiniz ma- deni ip olsun (2).
- 3 — Vurmak- tan emri hazır hazır (3), Sonu- na bir «H» ilâve ederseniz büyük bir Osmanlı pa- disahtı ve İstanbu- lun bir semti olur (4).
- 4 — Bir çağ (3), Fransızca ha- yır (2).
- 5 — Sada (3).
- 6 — Yüzümüzde bir uzuv (4), Çok değıl (2).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

- 7 — Vücutta maraz bir çıkıntı (2), Ortasına bir «E» ilâvesi halinde is- laklığın ifadesi olur (2).
- 8 — Pis (5), Parça (2).
- 9 — Ters okursanız yemek anlamına gelir (2), İşaret edatı (2).
- 10 — Unutmaktan emri hazır (4), Medeni (4).
- 11 — Işık (4), Sonuna bir «İK» ilâ- ve ederseniz kümes hayvanlarının bir uzvu olur (2).
- 12 — Mahalle kadınlarının çağırma nidaları (2), Bir nevi tatlı su balığı (5).

Yukarıdan aşağıya:

- 1 — Dönemeç (5), Paranın eczasın-

- dan biri (5),
- 2 — Sonuna bir «N» ilâve ederseniz kisanın ziddi olur (3), Bir Peygam- ber (3).
- 3 — Bulgaristanda bir Türk şehri (6), Büyük (3).
- 4 — Undan yapılan Türk makarnası (6),
- 5 — Ters okursanız san'at manasına gelir (2).
- 6 — Zaman (2).
- 7 — Perde ve pencere ile alâkalı bir şey (5), Aylak, boşta gezen (5).
- 8 — Zaman (2), Elbise (4).
- 9 — Bir hayvan (2), Bakladan ya- pılır bir yemek (4).
- 10 — Işık (4), Pabıt edatı (2).

İhtilâl korkusu veren taksiler

Ohur a, neden olmasın?

Bir dansing

Tiyatrodan çıkarken, beyaz seyirci kalabalığı sokacağı seniendirdi. Arabacılar, arabalarına müşteri çağırarak itiyorlar. Lüks Amerikan otomobilleri, fenerlerini yakmışlar, klâkson çalıyorlar, fakat bir taksi yok.

Tellisson:

— Bizimle beraber yemek yersiniz, dedi. Şanghayda bir Dansing görün. Pırıl pırıl yanan dansingin önünde, çekçek arabaları karışık bir otomo-bil yığını bekliyor. Salona giriyoruz.

Şık bir mehdotel sığırttı. Fransızca konuşan bir beyaz Rus.

— Bir tek boş masam yok, diye özür diledi; fakat bir iki dakika sabreder-seniz, İtalya sefarethanesi kâtibinin masasını işgal edebilirsiniz.

Diğer bir metr otel, İngilizce konuşan bir Alman:

— Polonya bir saniye sonra boşala-cak, dedi.

Mısırlı tepinde ve üçüncü bir metr otel, Cıvı bir hizmetkara emir verdi: — Sen hele hiç iskemle getir.

Sıcaktan bunalmış bir halde, fakat manzara ile oyalanarak, oturdum.

Ufacık, zavıf Çinliler, gürlüz göv-deli Anglo-Sakson kadımlarına, caz sesleri arasında, narın sarımsaklar gibi sarımsaklar. Atlet yapılı bir Amerikalı, birlikte dansettiği, saçlarının tübeleri an-cak p'lestronuna ulaşab'len ufacık Japon bebeğini görmek için başına eğmiş, frül frül dönüyor. Her masa, küçük bir Milletler Cemiyeti, Sivil zabıtlar, d'p-lometlar, iş adamları, seyyahlar, her hisanla fiört yapıyorlar.

Sekiz çalgıçıdan mürekkep caz heye-ti sekiz milliyeti temsil ediyor; fakat hepsi bir ağızdan şarkı söylüyorlar, genizlerinden Amerikan şarkıları bö-gürüyorlar. Üç Filipinliden, bir zenci-den, bir Meksikalıdan müteşekkil öteki, tango ve vals orkestrası, onunla nö-betleğe çalıyor. Bütün bu kalabalık bir-tütün damanı içinde, bir vantilatör fır-tınası ve sarılı, pembeli projektörler altında terliyor.

Havasızlıktan boğulduğum için:

— Yaya dönelim, dedim.

Gece, kavurucu bir sıcaklıkta. So-kakta vantilatör yok, fakat sessizliği in-sana şükûnet veriyor. Son otomobiller kaybolmuş.

— Bu taksi yoksuzluğu ne güzel şey, dedim. Grev mi yapmışlar?

İki arkadaşım kahkahayı bastılar.

Tellisson:

— Taksi mi? Dedi. Bütün Çinde bir-tane taksi bulamazsınız. Karanlık oto-mobillere zar zor tahammül edirdi. Bir karanlık otomobil tedarik etmek için o-telede bir kağıd imzalamanız lazımdır, kirayı da kapıcıya ödersiniz.

— Nâçin?

Yen:

— Ha! Dedi, işte mesele burada, sor-duğunuz sual bütün bir terâkkiye te-allük eder, yani sizin memleketinizde terakki adını verdiğiniz şeye. Burada her tarafta, binlerce yıllık küçük za-naatlar buna muarızdır. Meseâ, yal-nız Şanghayda taksilere müsaade edil-seydi, bir gün içinde seksen bin tane çekçek arabacısı sokakta kalırdı. Bu öyledir ki, Pekin'de ilk tramvaylar, az kalsın ihtilâle sebep oluyordu.

Sonra, ilâve etti:

— Zannederim, siz, Pekini nasıl sev-mek icab ediyorsa öyle seveceksiniz.

— Bunu nereden tahmin ediyorsu-muz?

— Eski Çin tiyatromuzu sevmiş ol-manızdan. Pekin, iktidar mevkiinde bulunan siyasilerin nefret ettikleri yendir; fakat bizler, biz artistler, sev-düğümüz her şeyi orada buluruz.

Nerede o?

Pekine gitmek için «Şanghay ekspre-se» binilmez. Onun adı, yalnız sinema-da böyledir, ve Marlen Ditrinin trenin-den, heyhat, uzaktayız! Vagonlar ber-bad, sofrta takımları, ekme, peçeteler, kağıd sofrta örtüleri, her şey şüpheli. Masaya otururken, bir gün evvelki yol-cuların ne yedikleri anlaşılıyor, onlar da esasen, kendilerinden evvelkilerin ne yediklerini öğrenmiş olsalar gerek.

Adımlarınızı atarken dikkat etmek mecburiyetindediniz, çünkü Çinliler ye-re tükürüyorlar. Vâkıâ tükürük hokkası var, fakat iyi nişan alamyorlar.

Manzara yeknesak. Yalnız, haydut-ların taarruzuna uğramak ihtimali, âni ve beklenmedik vak'alara, bir par-çe değişiklik ilâve ediyor. Hele o kö-mür tozu, hele o basbayağı toz, ve o vağlı, adeta katı denebilecek ko-ku! Yirmi dört saat sonra, kendimi bir sofrta örtülsü kadar kirli hissediyorum! Nankinde yalnız bir gün kalacağım, fakat, ne olursa olsun bir banyo yap-mağa karar verdim.

İş Nankindeyim. Nerede o? Evler, dükkanlar, fabrikalar, lokantalar, otel-ler, sinemalar, tiyatrolar, hüflâsa, bir şehri şehir yapan şeyler nerede? Bun-ların hiç birinden eser yok. Varoşlar

kıyamet gibi çok, fakat şehre girilen muhteşem kapıyı aşkıktan sonra, hiç bir şey yok. Caddeler muazzam. Nan-kin bir plândan ibaret.

Maamafih, çok mükemmel binalar var. Meseâ, eski ve yeni mimariyi çok güzel bir şekilde birleştiren haricîye nezareti binası. İçinde ördeklerin yüz-düğü bir bataklığa nazır. Harb'ye ne-zaretinin önünde bir inek ve koyun'ar otuluyorlar. Yüleme havuzunu ziyaret ettim. Enfes, fakat suyu yok. Nankin, çok güzel bir payitaht profes, lâkin sa-dece proje!

Sefarethaneler, konsolochaneler, ça-nlıklar arasına rasgele serpiştirilmiş. Fihhakika, yabancı devletlerin, karga-şalık devrelerinde tesanüdlerini g'ste-rebilecekleri bir «Sefarethaneler ma-halles» inşa edilmemesi iltilzam olun-muş.

Burada oturanlar ne sefirler, ne si-yasi mümessiller, belki, onların mai-yetleri erkânı. Rûsesa, Pekingdeki şa-hane ikametgahlarını bırakıp, Nankin-deki basit villâlara gelmişler.

Yükük, dökük, bitil kenar mahalle-ler, faaliyet içinde, Nankin tahrib e-dildikten sonra mı buraları imar edil-miş acaba? Malûm değil. Kerpçe ya-pıları o kadar müphem ki! Eski Nan-kinde kalan, tozdan ibaret. Birçok de-falar tahrib edilen şehir, son defa Taiping'lerin isyanı esnasında köktin-den yıkılmış, Çinliler de, kazıyınca dip-ten kazılar.

Güzel, ahenkdar dağlar, şehri çepe-çevre kuşuyor. Fazla mavi bir mo-dem âbide . mavi, cümhuriyetin rengi-dir . yeni devir kahramanı Sun Yat-Sen namına bir hatıra olarak yükseli-yor.

Şurada bir postahane binası var. Muhteşem bir şey. Girdim. Her g'şe-nin arkasında memurlar gördüm ve hayret ettim. Yavaş yavaş anlıyorum. Cümhuriyet hükümeti, acele iş gör-mek mecburiyetinde olduğu için, si-mal payitahtı manasına gelen meşhur Pekin şehri tahtından iskat ettikten sonra, cenub payitahtı demek olan Nankini henüz imara vakit bulamamış. Fakat, esasını kurmanın Acilen lâzım olduğunu düşünmüş. Modern bir pa-yitaht nerasinden bellî olur? diye dü-şünmüşler. Muazzam ölçüde hazırlan-mış bir plâna göre, muhteşem caddelerinden, nezaret binalarından posta-hanelerden, sefarethanelerden, bir stad-dan, bir yüzme havuzundan, dem'şler. Üst tarafı sonra gelir.

(Arkası var)

Küçük Hanımefendi

Nakleden: Muazzez Tahsin Berkan

Neriman o dakikada bir para me-selesi mevzubahs olduğunu anladı ve bir gece evvel sadık uşağı Hayri Efen-dinin sözleri beyininde içinde bir şim-şek gibi parladı. Anladığı şey yüzüne kızılık yermişti. Acaba onun istediğini yapmağa cesaret edebilecek mi idi? Et-rafındaki bu dört kişi arasında kendi-sini öyle yalnız hissediyordu ki...

...ant-yar uşağı tavsiyeleri pek mühimdi ve bunu yapmak zamanı gel-miştir. Hayrinin bu meselede sadece hanımın menfaatini gözünde tut-tuğuna şüphe yoktu. Fihhakika yanın-da avukat Feridun Bey vardı ve uşak-tan şüphesiz ki çok daha akıllı ve bil-güli idi amına, öteki sadece hanımın düşünmüş, ona karşı duyduğu sevgi-nin sevkile hareket etmişti.

Neriman bunları düşünürken noter içeriye girmiş, masaya yaklaşmış, ka-ğıdları tetkik etmişti. Daha genç kız-ağzına acıp bir şey söylemeğe cesaret bulamadan noterin sesini duydu:

— Kağıdlar nazırdır efendim. Şura-ya «okudum ve kabul ettim» kelime-lerini yazdıktan sonra lütfen imza e-diniz.

Aynı zamanda Feridun Bey de: — İmza et çocuğum, dedi.

O anda Neriman ayağa kalktı. Kü-çük vücuduna büyük gelen eibisesi için de büsbütün çekingen ve zavallı bir-hali vardı. Herkes hayret içinde ona ba-karken titriyen, kırılan bir sesle sordu:

— Annemden büyük anneme, ondan-da bana kalan mirasla babamın bana bıraktığı mirasın mecmuu ne tutuyor?

— Bir buçuk milyon lira kadar...

Bu sual ortalıktaki hayreti büsbütün artırmıştı. Herkes birbirinin yüzüne bakarak neticeyi bekliyordu.

— Mukavelede yazılı olan ve vas'min benim namına yaptığı taahhüdlerin hepsini kabul ediyorum.

— Pekâlâ.

— Yalnız bir şartla: Bir buçuk mil-yon liranın iki yüz binini ayırıp kend-i namına bankaya koyacağım ve bu pa-ra üzerinde kimsenin bir hakkı olamı-yacaktır, onu dilediğim gibi kullan-makta serbest olacağım.

Yusuf Numan Bey hafifçe öfkeli bir sesle cevap verdi:

— Buna ne lüzum var? Mademki ko-canız sizin malınızı idare ederek bütün ihtiyaçlarınızı temin edecek.

Genç kız kıpkırmızı olmuştu, utan-cımdan yerin dibine girmek istiyordu.

«Böyle iken son bir kuvvetle ıtiraz etti:

— Müsaade ediniz efendim. Bütün ihtiyaçlarımızın temin edileceğine em-nim amma iki yüz bin liranın kend-i elim altında olmasını tercih ediyorum.

— Bununla ne yapacaksınız?

— Hiç bir şey... Yalnız beklenme-dik bazı vak'alar olursa bunları karşı-lamak istiyorum. Gözüm çok korktu.

Şaziye Hanım birdenbire hiddetlen-di ve yüksek sesle:

— Bu sözler Ömer için bir hakaret-ten başka bir şey değildir, dedi.

Genç kız, küçük hücumundan ve be-ceriksiz halinden hiç beklenmeyen bir tavırla cevap verdi:

— Eğer babam sağ olsaydı o da bu şartı ileri sürerkti.

Bu sözlerin haklı olduğuna şüphe e-dilemezdi. Nitekim, hâlâ arkası dönmük pencereden dışarıya bakan Ömer Naci-Bey de bunu tasvib ettiğini başının bir hareketile isbat etti. O vakte kadar ağzından bir tek kelime çıkmamas, bir defacık başına çevirip odadakilere bak-mamıştı. Bu baş hareketi ile içeride olup biten şeylerle ve söylenen söz-lerle alakadar olduğunu gösteriyordu.

Buna rağmen, izdivaç hayatına girmek için bazı şartlar koşan bu korkak ve t'trek sesli kıızı görmek arzusunu izhar-etmedi. Ona ehemmiyet vermemeğe ye-min etmişti. Maamafih asabı ve ira-desi üzerinde yaptığı bütün cebirlerle rağmen yüzü kızarmış, cama vuran parmakları daha sin'ri sesler çıkar-mağa başlamıştı.

Şaziye Hanım aynı hırçın sesle tek-rar etti:

— Bu şartın kabul edilmesine im-zân yoktur.

Pencerenin önünde duran Ömer'in haşın ve vakur sesi duyuldu:

— Nâçin Neriman Hanımın bana karşı bazı tedbirler alması, ihtiyakla-rane hareket etmesi çok tabiidir. Ko-nusurken bir hareket yapmamış, yerin-den kıvrıdamamıştı.

Bu sözleri işitince Nerimanın vücud-u titremeğe başladı, gözleri yaşardı.

Zayıf bir çocuk sesle cevap verdi:

— Ben kimseden değil, hayat'ın korkuyorum. Çok azab çektim, artık tahammülüm kalmadı.

Ömer doğrudan doğruya kendisine hitab eden bu sözlerle karsılık vermedi.

Yüzüne bakmağa bile tenezzül etme-d'iği bir kıza bir mükâleme kapısı aç-mak istemiyordu. Binaenaleyh Yusuf Numan Efendiye seslendi:

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

— Mukaveleye bu şartı ilâve ediniz.

Sadece maddî bir menfaat bekl-i bu izdivaçta, gelecek servetin bir ka-mının böylece kaybolmasından müd-essir olmuş gibi görünmek istemedi için kaşlarını ösübütün çatmış, dah-lâkayd bir tavır takınmıştı. Faka: Şaziye Hanımın âd-detine nihayet yoktu. Esasen oğluna böyle bir kız alma-mecburiyetinde kaldığından dolayı mü-teassır iken bir de böyle fena bir sü-prizle karşılaşmak öfkesini büsbütün artırdı ve kendini tutamadan bu hâ-lisini meydana vuracak bir tavır aldı.

Noter, izdivaç mukavelelerinin tan-zimi esnasında böyle münakaşalara ço-defa şahid olduğu için sakin gözleri etrafını tetkik ediyordu. Yusuf Efen-dinin işaretleri üzerine, Nerimanın de-sürdüğü şartı kağıda ilâve etti.

Bu müddet zarfında genç kız masa-nın başında ayakta durmuş, müstak-bel kaynanasının hoşnutsuzluğunu gö-mezlikten gelmişti. Esasen etrafında o-lup geçen şeyler ona âlakadar etm yor-du; bu şartı da, sadece sadık uşağını hatırı için ileri sürmüş ve ısrar etmişti. Münakaşa esnasında gözlerinde, yüzü-de derin bir yeas ve hüzdün görünü-yordu.

İzdivaç mukavelesini imza ederken bu zavallı öksüz kızın kâbinden ge-çenleri kim keşfedebilir, onun o dâki-kadaki hislerini kim anlayabilirdi?

Noterin sesi ortalıktaki sükûtu boz-du:

— Hazır efendim. Buyurunuz imza ediniz.

Genç kız cevap vermeden eğildi, ma-sanın üzerinde duran kalemi aldı ve kağıdın aşağısına imzasını attı. Feridun Bey yanbaşında endişe ile onun hare-ketlerini takib ediyordu. Onun alışku-bir elle ismini ve babasının ismini yaz-dığını görünce rahat bir nefes aldı ve Ömer'in bir hakaretle karşılaşmaktan vikaye için onu elinden tutarak hemen dışarıya sürükledi. Madam Sürpik on-ları kapıda bekliyordu:

— Oldu mu kızım? Şimdi gel biraz dinlen, beş on dakikaya kadar nikâh daresine gideceğiz.

Neriman tekrar iradesiz ve şımsuz bir insan gibi kendisini cereyana bı-rakmıştı. Kimse ile alakadar olmuyor, etrafına bakmıyor, kendi içine gömül-müş, gözlerini kapamış, öylece bir ka-nape üzerinde oturuyordu.

(Arkası var)

Geçmiyen bir para

Yazarlar: Max ve Alex Fischer

Türkçeye Çeviren: Halit Fahri Ozansoy

(Baş tarafı 3/1 de)

müdürlüğü, Anmed Turgudun gözlerinde kendisini ünküten bir arzu ateşi görerek irremeseydi; ve nihayet genç guze. manensis Erdoğanın izdivağ teknefine rıza göstermeseydi...

Fabrikadan çekilmeğe mecbur olunca Adilve Vekaletine müracaat ederek bu rada sulh hâkimi oluyor ve bu sıfada koyulere huznes emelerine caha mu. said bir zemin buluyor. Bu hayatta devam edecekti, eğer kocasının İstan. buia geçmek ısrarına mümaşat etne seydi...

Nihayet İstanbul... İşte hayatla rının musibet devresi burada açılmış oluyor. Bunu surasile takip etmiyeceğin. Bu çiftin, daha sonra tek başına Gülserenin hayatını takip etmek lezzen. tını okuyuculara biraamak muvafık o. lur. Onların zevkini ihlâl edecek ifsa. larda bulunmaktan kaçınacakım yalnız işaret etmeden geçilemeyecek noktalar var:

Erdoğanın babası zengin bir adam. dir: Hüseyin Hüsnü Bey... Bu zatın Yeşilköyde otele bitişik büyük bahçeli ve kumsallı bir köşkü vardır. Muharrir bu köşkü hayalinde yaratmıştır, fakat ne beis var, yedür ki hakikate az çok yakışsın. Erdoğan babasının pek kala. balık köşküne inmektense karşılı be. raber bir ota'de yaşamağa daha mü. nasib nazarla bakmıştır, fakat bütün hayatları gene köşkün kalabalığına ka. rışmakla geçiyor.

Muharrir bizi bu kalabalığın içine sokuyor, orada Hüseyin Hüsnü Beyi, karısı Muhsine Hanımı, küçük kardeşi Aykarı, hodgâm ve menfaatperest bir genç, küçük kız kardeşi Leylâyı, bir yabancı mektepte tahsil gören tam zamane kızlarının benzeri, fakat sağ. lam tünetil oir genç kız, sonra bir sü. rü köşkün kumsalından, denizinden is. tıfede için gelen dostlar ve hisimler, daha sonra genç kızın mekteb ve sey. ran arkadaşları, muhtelif unsurlardan izeller...

Biz bütün bu kalabalığı şaşırmadan tanıyoruz, muharririn mahir eli onlarla bizi temasa geçerken öyle bir ustalikle idare ediyor ki şaşırmağa imkân yok; onları bir cümle ile şuraya buraya ser. pçarılmış fırça darbeleriyle öyle can verecek harekete getirecek tasvirlerle di. riltiyor ki biz onları gözlerimizle gör. müş ve hemen tanımış oluyoruz.

Muharririn san'atına hâkim olan me ziyeti de budur. Kitabın sonuna kadar önde, ikinci ve üçüncü hatlarda, nasıl şahsiyetlere tesadüf olunursa onları ne kendisi külfet çekerek, ne bize bir zsh. meti yükleterek öyle çizgilerle tersini diyor ki onları bütün esialarile, halle. rine gözlerimizden önüne getirmiş oluyor.

İşte böyle harı koca, bir yandan o. telin gelen giden sakımlar, bir yandan da köşkün hayatını velvelelerle dol. duran misafirleri arasında vekt geçi. rirken hayatlarını çizimden çıkaracak

tehlikeler zuhur ediyor. Biz bunları tahmin ederiz. Hergün bunun muhtelif yerlerde çeş.d çeşid örneklerini gör. miyor muyuz? Otelde bir Rus kadını, koşkte husumardan bir aşifte, Şuk. ran var. Bunlar Erdoğanın tüynetinde bir küll tabakasıle uyuyan ateşin ki. vülcümlarını tutuşturmak için kâfidir. Daha sonra tehlikenin en büyüğü, bir kotra sahibi Suriyelî zengin izame na. mında birisinin genç, şuh, şakrak ka. rısı... Rus kadını, Şukrania başıyan kıvılcımlar bu genç kadula bir kotra seyranında ve bir sarhoşluğ âleminde. Suadiyede otelde tutuşarak bir yangın hükümünü alıyor. Muharrir pek iht. yat. laria hayalinde uyanan manzaraların çirkin görünebilecek tafsilâtına bir te. nerin zayıflarını dökmekten çekilmekte beraber biz Erdoğanın artık çapkınlık hayatını öğrenmiş oluyoruz.

Bu müddet zarfında Gülseren ken. disinden beklenen tarzda devam edi. yor, kocasını serbest bırakıyor ve bu dağdağlı hayatta kendi kendisinin içine sinerek yalnız kalmanın hüzurle oyalanmağa çalışıyor; fakat bir zaman geliyor ki artık bu hale bir netice ver. mek kışumuna mukavemet edemiyor.

Bir arkadaşile, bir kadın davazvekiile brieserek bir yazlıhanede vekaletle uğ. raşmağa başlıyor: En evvel elinin al. tında kendi davası vardır: İa'âk...

Bu iş için seriki Lâtifiyenin rey.ne uyarak Ali Akyo. namında bir avukatla müracaat ediyor. Bu zat tanımış, yaş. lıca bir adamdır ki ora herkes üstad diye hitab eder. Yaşlı olsun, üstad ol. sun, ne olursa olsun Gülserenin caz. besine o da kapılır. Onun talâk dava. sını kazanır, fakat kendisini de kazan. mak ister. Burada Gülserenin muka. vemetini görüyoruz, ve anıyoruz ki onda ismet ve iffet duygusu hâkim. dir. Lâkin bu duyguyu ne raddeye kadar muhafaza edebilecekler?

Bu güzel genç kadın hayatta yalnız kalınca, hele o zamana kadar mahru. miyet ve uzlet içinde geçen hayatının telâfisi esbabını arıyarak kendisini Bev. oğlunda, çalgılı yerlerde hoş bir vakit geçirmek emeline kapıınca etrafında hep iştiha ile tutuşan hırslar uyan. maktan hâli kalmadı. Bu meyanda Vi. yanalı bir kemancı zârolunabilir. O bu iştiha tezahürlerine mağlûb olmadı; fa. kat garibürü, bu hayatında hep ikide birde hatıram fabrikasının eski müdürü Ahmed Turgudu araştırıyordu. Eğer o. na tesadüf etsydi ne olacaktı? Bunu keşfetmek zor değildir.

İşleri pek iyi gidiyor, para kazanıyor, ona akın akın iş geliyor. Bu meyanda pek büyük bir çiflik davasını auyor. Bu davanın sanlı genç, güzel ve pek zengin bir adamdır. Genç kadına da. vasını getirmekle beraber gönülünü de getiriyor. Artık Gülserende de muka. vemet için kâfi kuvvet kalmamıştır. Fakat bundan sonrası anlatılmıya. çağın. Yalnız işaret edeceğim ki Gül.

Dün sabah, Royale caddesinde dostum Fertig'e rastladım. Yan kal diriminde kapırdamadan duruyor. du.

Fertig, sağ elinde kesesini tut. maktadı. Sol elinin avucu içine koymuş olduğu bir paraya da he. yecanlı bir tavırla bakıyordu.

— Ey, gene ne var, Fertig'ci. ğim?

Diye sordum.

— Ne mi var?... Hiddetliyim... Daha şimdi bir taksi otomobilden indim. Şöföre bir lira verdim. O da üstünü bana bozukluk olarak iade etti... Halbuki şimdi farkına vardım ki, bu külhanbeyi, bana, yirmi su'luk geçmiyen bir para yut turmuş: bir Yunan parası.

— Oh, iyi olmuş! Hiç olmazsa bugün, bu yüzden, bir yaprak si. garası eksik içersin.

— Hani, inan ki buna çok ca. nım sıkıldı. Yirmi su için değil. Fakat ne de olsa insanın canı sıkı. lir...

Fertig'i zorla, Yunan parasını kesesine, kesesini de cebine sokma. ğa mecbur ettim.

— Doğrusu, Fertig, yirmi su'yun la canımı sıkıyorsun... Başka şey. den konuşalım.

★ Beş dakika, başka şeyden ko. nuşmuştu.

Birdenbire, Fertig haykırdı:

— Ha, yahu, karnın aç değil mi?

— Aç mı? yool

— Hayır, hayır acıkmışsındır.

Nah, işte bir pastahanenin de önün deyiz. Haydi girip pasta yiyelim.

— Pasta mı yiyelim?... sabahın on birinde! Güllünc şey!

Kolumdan yakaladı. Beni zorla pastahaneden içeriye soktu.

Ben, şokolalı bir ekler yemiş. tim. O, kasaya doğru gitti. Cebin. den kesesini çıkardı. Uzun uzun kesenin içindeki paraları tetkik et. ti. Kasadaki kadına bir para uzattı.

Kadın, parayı geri verdi:

— Paranız iyi değil, Mösyö.

— Paranız iyi değil, Mösyö.

— Paranız iyi değil, Mösyö.

— Paranız iyi değil, Mösyö.

Lütfen bana bir başkasını verin. Bu, geçmez: Yunan parası.

... Pastahaneden çıkınca, dos. tumdan ayrılmak istedim.

— Nasıl, beni bırakacak mısın? diye söylendi.

— Al yo, bak bunu yapmıya. caksın! bırakmam vallahi!... Seni pasta yemeğe zorladım. şimdi far. kindayım ki, sabahın on birinde pasta yemek mide bulandırır. Hani inan olsun darlıtım, gelip benimle bir şey içmez misin...

— Bir şey mi içmek? Yo, te. şekkür ederim, dostum: ben öğle yemeğinden evvel aslâ bir şey iç. mem. Zira iştahımı keser...

— Haydi canım, öyle «Teşek. kür ederim, dostum» filân yok! iş. te bak, bir kahvehane! Haydi içeri girelim.

Kolumdan yakaladı. Beni zorla kahveye soktu.

Bir kınakına içmiştim. O, garso. na seslendi. Kesesini cebinden çı. kardı. İçindeki paraları uzun uzun tetkik etti. Sonra, umursamıyarak. tan, bir para çıkardı.

Garson parayı geri verdi:

— Paramız iyi değil, Mösyö. Lütfen bana bir başkasını veriniz. Bu, geçmez: Yunan parası.

★ Kahveden çıkınca, Fertig, öğle yemeğini beraber yemek için beni zorla lokantaya götürdü. Lokanta. dan çıkınca da, sert içkiler içmek üzere, zorla bir Amerikan barına sürükledi. Bardan çıkarken de, beni, bir «fiv o'clock» a gidip beraber çay içmeğe mecbur bıraktı.

Lokantada, barda, «fiv o'clock» da, her yerde, hesabı görmeden evvel, uzun uzun kesesindeki pa. raları tetkik etmişti. Her yerde, garson, hiç değişmemek üzere, ver. diği paralardan birini ona iade et. mişti: «Paranız iyi değil, Mösyö. Lütfen bana bir başkasını veriniz. Bu, geçmez: Yunan parası».

Saat beşte, «fiv o'clock» ün eşi. ğinde, birdenbire, elimi altına vur. dum:

— Yahu, Fertig'ciğim, ak'lma ansızın bir şey geldi. Yoksa bu Yu. nan parasından kurtulmak için mi, sabahtanberidir, beni pastahaneden kahveye, kahveden lokantaya, lo. kantadan bara, bardan «five o. clock» a sürükleyip duruyorsun? Anlaşılan, yanında bir suç ortağı plmadan bu fena işi yapmağa ken. dinde cesaret hissedemiyorsun?

Fertig hafifçe kızardı.

— Vallahi öyle... itiraf ederim ki bu maksadla...

Gülmekten kendimi alamadım:

— Bu maksadla mı? İşte bu, bu dalalık, adamakıllı budalalık! çün ki, şu Yunan parasından kurtulma. na öyle basit bir çare var ki...

Bunun üzerine, kendisine, sadece Fransız - Yunan Bankasına gitme. sini, ve oradan hiç şüphesiz, üstün. de Elen tasviri olan yirmi su'luk parayı gene yirmi su'luk âlâsından bir Fransız parasile değiştirmekten zevk duyacaklarını söyledim.

— Doğru diye haykırdı. ne ah. maktık! hiç de düşünmemiştim bu nu!...

Hemen bir otomobile seslendi. Beni otomobilden içeriye itti. Neşe ile şöföre haykırdı:

— Çapuk, çabuk. Lafayette cad. desine. Fransız - Yunan Bankasına.

Fransız - Yunan Bankasının ho. lüne girdiğimiz zaman, Fertig ke. sesini cebinden çıkardı. İçindeki paraları uzun uzun tetkik etti.

Nihayet, birer birer hepsini tet. kik ettikten sonra, ikinci defa ola. rak, tekrar birer birer hepsini göz. den geçirdi.

Onları, üçüncü defa, dördüncü defa, beşinci defa, onuncu defa tek. rar tekrar tetkik etti.

— Vay canına! diye haykırdı.. Vay canına yandığımın!... bulamı. yorum onul... O! taliim varmış, vallahi taliim varmış!... Evet, e. vet, hiç şüphe yok!... Bu parayı yanlışlıkla, bizi buraya getirmiş o. lan şöföre sürmüşüm!

Halid Fahri Ozansoy

Memleket Haberleri

Samsun Halkevinde Namık Kemal gecesi

Samsun, (Hususî) — Büyük sa- ir ve valanperver (Namık Ke- mal) 1 anış toplantısı 21.12.41 Pa- zar günü akşamı Halkevi salonunda beş yüz kişinin iştirakile yapılmıştır.

Toplantıyı tertib etmiş olan Samsun Ticaret İyesi direktörü Saffet İrtenin, bu gecenin geçen yıllardaki toplantı- larından daha üstün, daha cazib ve daha alâkâk bir şekilde geçebilmesi için zen- gin bir program hazırlamıştır.

Saat yirmide, Ticaret İyesi ana dili öğretmeni Feridun Bora, büyük va- tanperverin hayatı, eserleri ve vatana ifa etmiş olduğu değerli hizmetlerini tebarüz ettiren heyecanlı bir hitabede bulununken bir taraftan da projeksi- yonla Namık Kemal'in muhtelif poz- larındaki resimleri gösterilmiştir.

Bu, anış toplantısında, Ticaret İye- si talebeleri şairin bazı şiirlerinden parçaları okunmuşlar ve ayrıca (Vatan, yahud Siliestre) piyesinden muhtelif meclisler temsil etmişlerdir. Bilhassa büyük şairimizin, «Vatan» başına düşman dayadı hançerini, yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini?» mis- ralarına cevap olarak söylenen «Vata- nın başına düşman dayamıssa hançe- rini, bulunur kurtaracak bahtı kara maderini!» mısraları okunduğu sırada dinleyicilerin heyecanı son haddini bul- muş ve bu anda salon bir alkış kasır- gası içinde kalmıştır.

Büyük sürekl avı

Şehrimiz Halkevi spor şube- sinin, Samsun Avcılar klübü aza- larile birlikte müştereken tertib etmiş oldukları büyük sürekl avı, Pazar günü yapıldı.

Bafra yolu üzerinde, Muşta mevkiin- deki bir ormanda civar köylerden de ihtak etmiş olan 60 avcı tarafından yapılan bu, büyük sürekl avında, ev- veıkların hilâfına olarak ve garib bir tesadüf neticesi ancak beş domuz öl- dürülebildi. Daha evvel bu ormandan Samsun avcılarından bir defada 50,60 mızır hayvan telef ettikleri sık sık vaki idi.

Sürekl avına Halkevi reisi Atif Ol- gaç, doktor Rifat Güngör, ziraat mü- cadele şefi Basri Korkmaz ve tanınmış birçok şahsiyetler de iştirak ettiler.

Muşta kahvesi önünde Halkevi ban- dosu yerli oyun havaları çaldı ve ora- da toplanmış olan yakın köyler halkın-

dan bazı gençler mahallî oyunlar oy- nadılar.

Av, çok heyecanlı ve aynı zamanda neşeli geçti. Köylülerle ziral konuş- malar yapıldı. Pek yakında Çarşamba yolu üzerindeki bir ormanda ikinci bir sürekl avı daha yapılacaktır.

Şereflikoçhisarda bir muhafaza memuru soğuktan donarak öldü

Şereflikoçhisar (Hususî) — Tuz- gölü Yavşan tuzlası muhafaza me- murlarından Yusuf Tuzlaya aid postayı Cihanbeyli kazasına götü- rüp geri dönerken yolları üzerinde bulunan Karatepe köyünde gecele- melerini ısrarla söyleyen arkadaş- larının sözlerini dinlememiş, yalnız başına yoluna devam etmiştir. Fa- kat memlehaya yakın bir yerde fazla kar ve soğuktan donarak öl- müştür. Ertesi gün Koçhisarın Ham- zalı köyünden memlehanla saka a- rabacısı Muharrem Görgülü ölüyü yolda görerek memleha müdürü Şa- di Argona haber vermiştir. Cesed Cihanbeyli hükümet doktorunun muayenesinden sonra defnedilmiştir.

Yunanistana gıda ma'desi kaçırılmaya kalkan 4 kaçakçı yakalandı

Edirne (Hususî) — Evvelki ge- ce Yunanistanlı dört kaçakçı Meriç nehrinden hududumuza geçerek giz- lice elde ettikleri bir çok muhtelif cins gıda maddelerini hamilen Ta- tarköy öftliği arasından ve Meriç nehrinden Yunanistana geçerken götürmekte oldukları kaçak eşyalar ile birlikte gümrük muhafaza me- murları tarafından yakalanmışlardır.

Apostol Yami ile üç refiki bugün adliyyeye teslim edildiler.

Hatayda

Ana vatana ilhak aleyhtarı Hasan Cabbara ile babası Türk vatandaşlığından iskat edildi

İskenderun (Hususî) — Hatayın kurtuluş mücadelesinde sık sık adı geçen ve Milletler Cemiyeti toplantısına ka- dar giderek Türkün haklı davasına kar- şı cephe almış vatanların yanı başında oturan eski Sancak maliye müdürü Hasan Cabbara ile babası mahud (İtt. hadi anasır cemiyeti) reisi Şahin ahl- ren hükümetimizin ittihaz ettiği bir kararla Türk vatandaşlığından iskat edilmişlerdir.

Malûm olduğu üzere Hasan Cabbara ile babası son zamanlara kadar Hatay- daki meş'um faaliyetlerine devam et- mişler, ancak Hatayın ana vatana il- hakı sıralarında hak ve adaletin tecel- lisini önmeğe kara vidadanları taham- mül edemediğinden olacak ki buradaki mal ve mülklerini bırakarak Suriyeye firar etmişlerdir. Hasan Cabbara hiz- metlerine mükâfaten Halep defterdar- lığına ve oradan da terflan Şam işe- umum müdürüğüne tayin olunmuştur. Babası Şahin Cabbara ise Suriye hazı- nesinden yüksek bir tekaüd maası al- maktadır.

Bu Ki firarının Türk vatandaşlığı- dan irivati dolayısıyla İskenderun ve e- varındaki geniş ve çok kıymetli emlak ve arazisile menkullerine hazinece el- konulmuştur. Hükümetimizin bu adı- lîme kararı Hatayda sonsuz bir mem- nuniyet uyandırmıştır.

Merzifonda bir eğitmen garib bir sekilde bir adamı yaraldı

Merzifon (Hususî) — Gece evinde yatmakta olan eğitmen Dursun gence- renin camına bazı fiskelerin vuruldu- ğunu görerek tabancasile ateş açmıştır. Ali isminde bir şahıs bu kurşunlardan birile ağır surette yaralandığı. Amasya hastahanesine sevk edildiği haber a- lınmıştır.

Ceyhan nehri üzerindeki büyük köprünün demir kısmı tamamlandı

Adana (Hususî) — Ceyhan nehri üzerinde imal edilmekte olan büyük köprünün demir kısmı tamamlanmış- tar. Beton kısmının inşaatı da önü- müzdeki ay sonuna kadar bitirilecek- tir.

Gönderdiğimiz resim bu köprü inşaa- tının son safhasını tesbit etmektedir.

SPOR

Bu hafta yapılacak lig maçları

Fenerbahçe Beyoğlusporla, Galatasaray da Vefa ile karşılaşiyor

İst. Futbol Ajanlığından: 4/1/942 tarihinde yapılacak lig maçları:

Fenerbahçe Stadi: Saat: 9 Galata - Kurtuluş, H. Şekib, Rıza, Hayri.

Saat: 11 A. Hisar - R. Hisar, H. Ne- jad, Halid, Ruşen.

Saat: 13 Akıntug - Taksim, H. H. Galib, Sadık, Nihad.

Saat: 14,45 İst. Spor - Beykoz, H. Necdet, Sütkü, Fazıl.

Seref Stadi: Saat: 9 Alemdar - Da- vudpaşa, H. Selami, Zeki, Şahabettin.

Saat: 11 Beşiktaş - Süleymaniye, H. Feridun, Said, Reşad.

Saat: 13 Fenerbahçe - Beyoğlu, H. Şazi, Bahattin, Mustafa.

Saat 14,45 G. Saray - Vefa, H. A. Adem, Muzaffer, Bülend.

Türk - Norveç ticaret anlaşması fesh edildi

Hükümetimizle Norveç hüküme- ti arasında imzalanmış olan Türk- Norveç ticaret anlaşması 4 sene - denberi tatabik edilmekte idi. Son - dünya hâdiseleri üzerine iki hü- kümet arasındaki ticari münasebet- ler asgari hâdde indigi için anlaş- manın alâkadarlarca devamına lü- züm görülmemiş ve Haziran 1942 tarihinden itibaren anlaşmanın bü- tün hükümleri feshedilmiştir.

«Hamlet» davasının bugün karara bağlanması muhtemel

«Hamlet» davasına Askiye 1 no1 ceza mahkemesinde bugün de devam olu- nacaktır. Geçen celsede muhakeme hâ- kimin dosyayı tetkik ile kararı tefhim için talik olunduğuna göre, bugün da- vanın nihayete ermesi çok muhtemel- dir. Aktör Talât tarafından Peyami- Safa aleyhine açılan neşren hakaret- davasına da aynı mahkemede yarın başlanacaktır.

«Son Posta» nın tefrikası: 181

KOCA YUSUF

Yusufun yeni güreşi başlıyor

Yusuf; teklifleri kestirip atmıştı. Hatâ; daha ileri giderek Mösyö Dub- lyyeye:

— Baka bel... Lâzım değil bana faz- la paracaz... Bozarız mukaveleyi gi- derim memleketime bel... Ben, bu ke- fercezlar için güreşimi körletemem bel... dedi.

Mösyö Dubliye, fazla ısrar edemedi. Şaka değil, Türk oynaşa gelmiyordu. Bu uğurda kazanacağı parayı bile aygüle tekmiyordu.

Koca Yusufun Belçikada Deryas ile güreşi

Deryas, Belçikalı Emil gibi değildi. Bir parça geçkin olmakla beraber diri ve heyecanlı bir pehlivandı. İsviçrenin dağ köylülerinden bir Alman kırması idi.

Hattâ; okkası Yusufun beş on kilo fazla, vücudu da adalı ve iri idi.

Deryas Belçikalı olmadı için Emil gibi milli bir şahsiyet olmadığında halk Yusufu bu adamın güreşini an- cak bir heyecanlı spor müsabakası o- larak seyredecekti.

Fakat; Emil gibi, Deryas da Belçi- kada şöhret almış bir pehlivandı. Bir defasında da Emil yenmişti.

Belçika gazeteleri; Deryas tarafını itizam ediyordu.

Koca Yusufun, Emil ile olan güre- şini seyreden gazeteciler, bilhassa spor muherrerleri Yusufu çok yumuşak gör- mışlerdi.

Nihayet; Yusuf Emile ne yapabil- mişti Yarım saat kadar söyle, böyle uğraştıktan sonra, ancak yenebilmişti.

Binaenaleyh; Belçikalılar Deryastan ümidvar idiler.

Güreş için halk beyninde kumar oy- nuyorlardı. Kumar oynayanların ekse- risi, hattâ; yüzde yetmiş beşi İsviçreli tarafını tutmuştu.

Nihayet; güreş akşamı geldi çattı. Koca Yusufun keyfi yerinde idi. Her nedense Brükselin havası iyi gelmişti. Muntazam yiyor ve muntazam uyu- yordu.

Koca Yusufun, yalnız bir sıkıntısı vardı. O da idman edecek arkadaşı yoktu. Pariste iken; Filibeli Kara Ah- med veyahud Filiz Nurullah ile durma- dan muntazam idman yapıyordu. Hem bu idmanlarını kışbetle ve yağlı olarak ıcrâ ediyordu. Fakat; Brükselle geli- beri, Yusuf idmanlarından mahrum kalmıştı.

Yalnız; geceleri yatarken Mösyö Pi- yere vücudunu zeytinyağıle öğduru- yordu.

Koca Yusuf; yağ idmanından mah- rum kaldığını hissedince kederlenmeğe başadı. Gün geçtikçe vücudunda gev- şeklik hasıl oluyordu.

Koca Yusufun idman meselesi ha- kikatın mühimdi. Sırası geldiği zaman yazacağımız g.b.; idman işinden kah- kahalara değer sanneler hasıl olmuş- tu.

Ne ise; biz gelelim müsabakaya, gü- reş akşamı; Emilin güreşinde olduğu gibi sirk ağzına kadar seyircilerle dol- muştı. Bu akşam da Mösyö P.yer ve Dubliye avuç dolusu para kazanmış olacaktı.

Deryas, Yusufu ciddi tutuşacaktı. Emil gibi şike güreşe taraftar olan bir adam değildi. Bu sebeble Yusuf keyifli idi.

Hattâ; güreşe başlamadan on beş da- kika evvel, Mösyö Piyere sordu:

— Çorbacım; bu akşam inşallah payıancılık yok değil mi?

— Yok!.. Güreş ciddidir. İstedğin gibi samsıkı tut!.. Hasımını o kadar zayıf da sanma... Kendini kolla...

— Bravo usta bel... Desene sıkı bir idmancaz alacağız bu akşam bel...

— Eh... Yalnız sıkı bir idman değil, belki de zorlu bir güreş...

— Tehey!.. Hepten tâ, Şumnudan, beri böyle söyler durursun bel... Hep güreştiklerim patavra tahtası gibi ya- lınkat pehlivanlar bel...

— Yoo! Bu, öyle değil...

— İnanmam artık sana bel... Nerede küllüştür pehlivan varsa getirirsin kar- şına bel...

— Pol Pons nasıldı?

— Baka bey!.. O, hepten Fransız aslanı değil; bizim Van kedisi bile de- ğil bel...

Mösyö Piyer, Yusufu lâf yetiştire- miyeceğini anlayınca susmuştu.

Tam, bu sırada da meydana bulu- nan Arbitrinin düdüğü çalmıştı. Peh- livanları çağırıyordu.

Mösyö Piyer, hem konuşuyor ve hem de kulağına kışkırdığı için Arbitrinin düdüğünü işitmişti.

Yusufun kolundan tutup meydana geldi. Deryas da gelmişti.

Seyirciler; pehlivanları alkışlıyordu. Hele; locaların birisinde yalnız baş- na oturan güzelce bir madam Koca Yusufu bakarak alkış üzerine alkış ya- pıyordu.

Bu madam; seyircilerin alkışları dur- duğu halde alkışlarında devam ediyor- du.

(Arkası var)

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Çörçilin gazetecilere beyanatı

"Singapurun dayanabileceğinden kat'iyen eminim,"

Ottawa, 1 (A.A.) — Dünkü basın toplantısında başvekil Çörçil, son beş buçuk ay zarfında müttefiklerin ticaret gemisi baktımında kayıplarının daha evvelki 5 ay içindekilerin beşte biri nisbetinde olduğunu söylemiş ve «kal'ı tabiri ile ifade edilecek mahiyette kayıplara maruz kalmış değiliz.» demiştir.

Singapur'un dayanabileceği hususunda ne düşündüğü sorulduğunda başvekil Çörçil şu karşılığı vermiştir:

"Buna kat'iyen eminim."

M. Çörçil, Bizanya yolu üzerindeki sevkîyatın ziyadeleştiği hakkında dünkü gazetelerde çıkan bir haberi telmih ederek, «bu taraflarda şiddetli muharebeler olması ihtimali vardır.» demiştir.

İtalyan münferid bir sulh yapması imkânı olup olmadığı sorulduğunda, M. Çörçil gülererek şöyle demiştir: «Korkarım ki; lâternacı, maymunun tasmalarını çok kuvvetle tutmuş olmasın.»

Sözü Rus cephesine getiren M. Çörçil; Alman kayıplarının çok ağır olduğunu ve Rusya'nın naziriminin hayatı bünyesinde bir iç yara açtığına emin bulunduğunu söylemiş, Kertch'in Ruslar tarafından geri alınması haberini öğrenmekle memnuniyet duyduğunu ifade etmiştir.

Alman kuvvetlerinin geri çekilmesi hakkında da şöyle demiştir:

"Hiç şüphesiz Rus cephesine karşı yeni bir Alman cephesi kurulacaktır. Fakat bunun nerede kurulacağını bilmiyorum."

M. Çörçil, düşman işgali altındaki memleketler halkının yüzde doksanının müttefiklerin davasına yardım ettiklerini söylemiş ve «halen bizim vazifemiz bunları ümidlerini kırmamak ve nasıl olursa olsun nazilerle münasebet kurmalarının önüne geçmektir.» demiştir.

Tokyo'nun ne zaman bombalanacağına aid suale, M. Çörçil, şimdilik bir şey bilmediğini, meamalfih bu günlerde bazı şeylerin meydana çıkması muhtemel bulunduğunu söylemiştir.

Alman orduları tesbit edilen hatta yerleştiler

Roma 1 (A.A.) — Stefani: Giornale d'Italia gazetesinin şark cephesindeki hususî muhabirleri, Alman ordularının Petersburgdan Karadenize kadar artık başkumandanlık tarafından tesbit edilmiş hatta üzerinde yerleşmiş bulunduğlarına haber vermektedir.

Son günler zarfındaki hareket bitmiş sayılabilir. Berlindeki askerî mahfellerin mütaleasına göre, kışa mahsus olan bu yeni hat, önümüzdeki ilkbahara kadar muhafaza edilecektir. Bu hat, müdafîlerine her türlü emniyeti veren bir hattır.

Dün geceki yangınlar

Dün gece bir Şehraminde, diğeri Mercanda iki yangın olmuştur. Şehraminde Saray meydanında kasab Kadriye aid 10 numaralı iki katlı evden çıkan yangın, itfaiyenin gayretine rağmen genişlemiş, ates yanındaki binanın kaplamasına sırayet ettikten sonra söndürülmüştür. Kasab Kadriye'nin evi tamamen yanmıştır.

Mercanda Alipaşa hanında beki kulübesinde ates çıkmış ve kulübe yanmıştır.

Venezuela, Almanya, Japonya ve İtalya ile münasebetlerini kesti

Vashington, 1 (A.A.) — Hariciye nezareti Venezuela'nın Almanya, Japonya ve İtalya ile diplomatik münasebetlerini kestiğini bildirmiştir.

Ekmek karneleri

Lokantalarda yemek yiyenler nasıl bir usüle tabi tutulacaklar

Ankara, 1 (Hususî) — Ankara Belediye meclisi ekmek karneleri için henüz be-yannamesini vermemiş olanlar veya Ankara'ya yeni gelmiş yerleşenler be-yannamelerini beş İkincikanun akşamına kadar alâkalı makamlara vermeleri lüzumunu ilân etmiştir. Şehir, birde ekmek için karne usulünün tatbiki başlanırken yolcular ve lokantalarda yemek yiyenlerin nasıl bir usüle tâbi tutulacakları da bildirilecektir.

Yurdda ekim faaliyeti arttırılacak

Ankara, 1 (Hususî) — Ziraat ve İktilat devlet işleri yapılmakta olan ziraatın artırılması etrafında yeni tedbirler alınmaktadır. Vekâlet Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun çalışmasını genişletmesi ve bu arada öntümüzdeki mevsimde de yurddan birçok yerlerinde yeni ekim yerleri ve çiftlikleri kurmağa kararlaşmıştır.

İktisad Vekilinin Malatyada tatkikleri

Malatya, 1 (A.A.) — Şehrimize gelmiş olan İktisad Vekili Sırrı Day dînen Vilâyeti, Belediyeyi ve Cihburiyet Halk Partisini ziyaret etmiş, memleket hastanesini, cezaevini, bez fabrikasını gezmiş ve el dokuma ve ipik işleriyle bez fabrikası imalâtını ve işçilerin sıhhi durumlarını tatkik etmiştir.

Yılbaşı mesajları

(Baş tarafı 1 inci sayfada) Şiddetli kışın etkisi insanlığa olacak derecede bir kahramanlığı istisza ettir. Fakat sizin muvaffakiyetiniz tarihin en şanlı zaferleridir.

Askerler, ekseriya milletimizin hayat ve bekasını muhafaza için zaruri olarak kabul edilmiş olan mücahede, sa-yenizde bu ana kadar milletler tarihinin şahid olmuş olduğu bütün muvaffakiyetlerin fevkinde bulunan zaferler, le televvük etti. Siz yalnız Almanya'yı tanıyıp kurtarmak ve muhafaza etmek, le kalmadınız, belki bütün Avrupayı nefrede düşünebileceğimiz bir tehlike, den kurtardınız.

Kadınlar, çocuklar ve vatanda çağışın diğer erkekler kendilerini yapmış olduklarını hizmetten dolayı size ne kadar teşekkür etseler azdır. Fakat bizsiz siz de 22 Hazirandanberi Yahudi sermayedarlarının ve Yahudi boğuşuklerinin müsterek fesadlarının Almanya'ya sokmak istedikleri cennetin ne biçim şey olduğunu görüldü.

Führer sınıfı ile orduların başku-mandanlığı ile göstermiş oldukları emsalsiz kahramanlıktan dolayı bütün cesur askerlere yürekten teşekkür ederim. Bütün Alman valileri göstermiş oldukları cesur ve cesurca davranışları ile ordusuna çevrilmişler. Sizler soramaya amade olan düşmanı durdurunuz, onu kendi memleketinin bin kilometre içersine kadar sürünüz.

1942 senesinde beşeriyetin bu düşmanına yeniden taarruz edeceğiz. Kâpî talimat ve bolşevik Yahudi âleminin ruhundaki tahribâtîlik azmını cesaretle kadar onunla karşılayacağız.

Almanya her yıl beş senede bir aynı canilerin kendî mevdu-yetini ateş atan bir harbe sürüklemek istemez ve sürüklenemez. Avrupada bir avuç Anglo-Sakson ve Yahudi fesadçıların ticaretlerini yoluna koymak için ebedî mücahede maruz kalmak istemez ve salamaz. Ümid ederiz ki bu harbe dö-külen kan birçok nesiller için son kan olacaktır.

Mareşal Peten'in nutku Vichy, 1 (A.A.) — Mareşal Petain, yeni sene münasebetle radyoda söylediği bir nutukta ez-cümle demiştir ki:

Fransızlar, filen bir vazifeye tevâris etmiş olan hükümet, her zaman tasvibinizi kazanmak iddia-sında bulunmamakla beraber, hiç olmazsa icraatı ile Fransız tarihini idameye çalışmaktadır. Onun bu icraatı, çocuklarınız Fransız tarihini öğretecek olan kitaplarda yazılıdır. Her gün hepimiz birlik olarak memleketimizi kurtaracak olan küçük zaferleri kendi nefsinize karşı kazanınız. Yaşasın Fransa.

Mareşal Göring'in beyanatı

Berlin, 1 (A.A.) — Mareşal Göring yeni sene münasebetle Alman milletine hitaben yaptığı beyanatta ez-cümle diyor ki:

«Çarpışmak azmîle ve zafere ulaşılacağına itimad düygusu ile meşbu olan cephe ve memleket ele vermiştir. Ümid etmek yetis-mez. Führer Almanya'da, onun emirlerini çekilten bir irade ile tabika kosmak için, kalblerimiz de derin surette köklemiş bir iman ve sarsılmaz bir sadakat göstermek muvaffakiyetinin teminatı-»

Yeni yıl dolayısıyla Ankarada yapılan toplantılar

Ankara, 1 (Hususî) — Yeni yıl dolayısıyla dün gece şehrimizde Orduevinde, Ankarapalasta, Şehir ve Gar lokanta-larında aile toplantıları yapıldığı gibi Sergiye'de de Yardımseverler Cemiyeti tarafından bir halk gezeşi tertib edilmiş bulunuyordu. Bu toplantılara iştirak edenler sabaha kadar neğeli bir gece geçirmişlerdir. Yalnız soğuşun sıfırın altında yirmiye aşan şiddetli ev-jere döngüşte halkın nakli vasıtası bul-masında zorluk doğurmuş ve ancak bir kaç otomobil münaabe ile bu hizmeti görmüştür.

Evvelki gece sıfırın altında yirmi-dörde kadar düşen silihnet dün gece de buna yaklaşımış bulunuyordu.

Müttefiklere göre

(Baş tarafı 1 inci sayfada) Hiç bir hasara sebebiyet vermemiştir. Diğer bölgelerde işare de-ğeri bir şey yoktur.

Manilla düşme üzere Newyork, 1 (A.A.) — Amerikan basını ve radyosu, Manilla'nın muhtemel kayıplarını tevekkülle karşıyorlar. Radyo spikerleri bu şehrin sukutu ehemmiyetli bir mahiyet göstereceğini söylemektedirler.

Aynı spikerler, Japonların İleri ha-reketleri esasında karşılaştıkları çok büyük kayıpları da belirtmektedirler. Bazı gazeteler, Singapur uğurunda im-kân olan her şey'in yapılmışındaki e-hemmiyeti gözönüne koyuyorlar.

Tahliye edilen yerler Singapur, 1 (A.A.) — İngilizlerin külli kuvvetleri Saramak - Boneoyu tahliye muvaffak olmuştur.

Singapur, 1 (A.A.) — Bir tebliğde Japon tayyarelerini dün gece Singapur üzerine atkılar yapmış oldukları bildirilmektedir. Sivil ahalden 17 kişi telef olmuştur. Yaralananlar da vardır. Havai adasından tahliye edilenler San-Francisco, 1 (A.A.) — Bugün Havai adasından tahliye edilmiş olan yüzlerce kişiye bir takım yaralıları buraya gelmiştir. Bu gelenler ordu ve donanma tarafından tahliye edilmiş olan ikinci kabileler.

Bir Amerikan gemisi batırıldı Batavia, 1 (A.A.) — Felemenk Hindistanı tebliğinde kaydedildiğine göre, harçil eyaletlerinde kâin bir mahal Japon tayyareleri tarafından makineleli tüfek ateşi altına alınmıştır. Hiçbir hasar yoktur.

31 İkkânunda takım adalarının şilbine Japon tayyareleri taarruz ederek batırmışlardır. Mürettebatından 48 kişi Felemenk Hindistanı deniz nakliye tayyarelerinden bir tarafından kuratıldı, rak karaya çıkarılmıştır. Şilbin mürettebatından bir kişi eksiktir.

Geçim zorluğunu hafifletmek için tedbirler alınıyor

(Baş tarafı 1 inci sayfada) Yan buhran ve müvazene vergilerinin ilgası da yapılan tatkikler arasında yer almıştır. Alınacak tedbirler ve verilecek karar devlet ve bankalarla basem kanunlarına tâbi müesseselerde ve bunların kurdıkları teşekküllerde ma-aş veya ücretle çalışanlara dair olacaktır. Aşak bu kararın şirketler, fabrikalar, ticarethaneler dükkânlar gibi hususî müesseselerde çalışanlara da teşmil edil-mesi ihtimali kuvvetlidir.

Geçmiş günlerde Alman kuvvetlerinin başkomutan Adolf Hitlerin dâhi idaresinde meydana getirildiği başarılarla gururla bakıyoruz. Önce Almanya'ya, sonra Avrupayı ezmek isteyen kızıl silindire karşı Füh-lerin ve askerlerinin önüne geçil-mez yürüyüşü bütün hâdiselere ta-bakkim etmiştir. Mevzileri -miz elimizdedir. Şimdi son istih-kâmı almak işi kalmıştır. Bu sük-cum için safarımızı daha çok sık-laştıracağız. Sevgili yurdumuzla Füh-remizin etrafında çelik bir zincir-gibi toplanalım.»

İngilizler Norveçe akınlar yaptılar

"Bir miktar Alman esir edildi,"

Londra, 1 (A.A.) — Amiralik ma-kamının bildirdiğine göre, birkaç gün-denberi cereyan eden hareket netice-sinde İngiliz ve Norveç küt'aları, Nor-veçe Lokoten adasına taarruz ederek bir miktar Alman ve Quising taraftarı Norveçliyi esir etmişlerdir.

Stokholme göre Kaluga'da 6 Alman kolordusu bozguna uğramış

Stokholm, 1 (A.A.) — Kaluga'da 250 bin kişiyle bulan altı Alman kolordusu, nun bozguna uğraması Sovyet mukabil taarruzunun başlangıcındanberi elde e-dilen ilk mühim muvaffakiyettir.

Alman ordusunun kumandanlığı derubte ettikten sonra Hitler mühim bir karar alarak muharebe meydanına 1300 kilometre mesafede bulunan Kra-kövadan hava yolu ile hücum kit'aa-ından mürettek bir tugayı cepheye göndermiş ise de bu karar hupir neti-ce vermemiştir.

Diğer ebetten asteri bir Rus mem-bandan öğrenildiğine göre Stalinin hedefi mümkün olduğu kadar çok top-rak geri almak değil, elden geldiği ka-dar çok Alman birliklerini yok ederek Almanların maneviyatını sarsmak ve pekîmün olduğu kadar çok malzeme tahrib veya iğtinam etmektir.

Kaluga bozgunu neticesinde Mojsisk ve Maloyaroslavetz kesimlerinde bulunan Alman küt'alarının vaziyeti güçleş-miştir. Bu küt'alar şimdi yandan çev-rilmek tehlikesi karşısında bulunmak-tadırlar. Alman haberlere göre bu kuv-vetler geri çekilmeğe hazırlanmakta-dırlar.

Normandi yardımcı harb gemisi olarak kullanılacak

Newyork, 1 (A.A.) — Bahriye nezareti bildiriyor: Fransız büyük yolcu gemisi Normandi, yardımcı harb gemisi ola-larak kullanılmak üzere hâlen La-fayette isimle tadilat görmektedir.

Çörçil Vaşingtona döndü

Vaşington, 1 (A.A.) — Çörçil, saat 8.55 te (mahallî saat) Vaşingtona gel-miştir.

Japonlara göre

(Baş tarafı 1 inci sayfada) Buenos Airesden gelen telgraflara göre, dün akşam saat 22 denberi Manila ile bütün muharebeler kesilmiştir. Manila bölgesindeki bütün köprülerin kesildiği sanılıyor.

Çin cephesinde

Tokyo, 1 (A.A.) — Cenubi Çin cephesinden alınan haberlerde Japon tayyarelerinin Kuangtungun mühim bir noktası olan Loşang'ı bombardıman etmiş ve orada bir çok lokomotifle onlarca vagonun vesair askerî hedeflerin tahrib e-dilmiş olduğu bildirilmektedir.

Batırılan gemiler

Tokyo, 1 (A.A.) — İmpara-torluk unumî karargâhının ordu kısmı bildiriyor:

Orduya mensub tayyareler, Ma-lezya ve Filipin adaları üzerinde faaliyet göstermişlerdir.

28 İkkânunda Japon tayyareleri Melaka boğazında beheri 3000 tonluk 2 vapur batırılmışlardır. Aynı gün Malezya'nın garb sahilin-de kâin Kelang'ın 25 mil açığında, Okyanus'un garb kısmında gö-rülen 2 denizaltı gemisinden bi-rini pike bombardımanlarıyla ba-tırmışlardır.

29 İkkânunda tayyarelerimiz Kelang açığında bir düşman mu-haribe tam bir isabet kaydetmiş-lerdir.

SİVAS ET ALEMİNDE

Muharebe sebeplerine dair...

Orta çağdaa itibaren tarihin muharebe vesilesi olarak kay-dettığı sebepleri, umumî sırasile üç kıs-ma ayırmak mümkündür:

- 1 — İhtisî sebepler.
- 2 — İnsani sebepler.
- 3 — İktisadî sebepler.

Vaktile bir hükümdar şu veya bu sebeble bir diğer hükümdara hiddet, lendi mi derhal harbe kıyam ederdi. Bu hiddetin saiki ister şahsî menfaa-olsun, isterse bir alım ve satım me-selesi ve bilhassa kadın dâveresi ol-sun.

Bundan sonra «insani sebepler» devresi gelir.

Meselâ bir büyük devlet, bir diğer devletin bir kısım topraklarına göz mü koymuştur? Harasını alacaktır. Fakat ihdas edilecek hükümsün kabahatini mal sahibine yükletecek bir vesile bul-mak lâzımdır. Şayed elinden bir kısım arzı alınacak devlet Çin gibi zama-nı göre idareten geri bir devlete, arzulanan sebep nisbeten kolay bulunur, du, ve bu, ekseriya «afyon ihtilâfı» o-lurdu.

Malûm olduğu üzere Çin toprak-larında en geniş ölçüde hashas istihşal edilen bir memleketdir. Zamanı hü-kûmdarlarının halka daha iyi tahak-küm edilecek için bulabildikleri en se-ytani ve kolay çare, bu halkı afyona alıştırmak olmuştur. Umumiyyetle ten adamlarının malûmudur ki afyon, in-san dimağında hâsil ettiği muvakkat, fakat çok tath sarhoşuktan ötürü a-şkıyan bir daha yakasını bırakmayan bir afetdir. Belli başlı zararı, hali ta-bilde insan iradesini sıfıra indirmek, bünyeyi her surele tahrib etmek ve za-manla, afyonkeş, maddî, manevî canlı bir kadî haline getirmektedir.

Gelelim bu halin doğurabileceği harb sebebine; meselâ bir devlet, Çinli mu-ayyen bir münafakasına göz mü koymuş-tu?

O zamanın modasına göre ve ev-vetâ Çin hükümetine bu devlet bir no-ta verir ve tamah celbeden muntaka il-manlarından, kendi topraklarına afyon kaçaklığı yapıldığını iddia ederdi. Kendi topraklarında o zaman için af-yonu serbest satılır bir meta olarak kabul eden Çin devletinin, esasen o zaman malûm olan azcele, bütün bir iktisadî sistemi değiştirmesi ve bu ih-racatı yasak etmesi beklenemezdi. Bu sebeble notaların taatîsi tevâlî eder ve nihayet bir zün, kuvvetli bir donan-manın himayesini mühim bir kuvvet göz konulan münafakayı işgal ediverirdi. Zaman, dünyanın paylaşılması zamanı olduğu için bu hareket, daha evvel di-ğer sözü geçer devletlerin münafakası, ne iktisadî eticiliğinin bulurdu. (Çin-kü, kısa zaman sonra, buna benzer hâ-dise, öteklerden biri tarafından tekrar edilmiş bulunurdu.

İktisadî harb sebebine gelince;

Buna aid devre nisbeten yenidir ve daha ziyade bir emperyalizm meselesi-dir. Vaktile dünya topraklarını pay-lasın devletler, bu paylaşmayı mu-ayyen bir takım hesablara göre yapmış-lardı. Kimi kendisinde bulunmayan kalayı, kimisi, o zaman için pek ehem-miyeti olmayan ve sonraları pek büyük kıymet keşbeden petrolü nazarı dikka-te alarak arzalı ihlakı sevdiğine düş-müştü. Fakat aradan geçen müddet, bu paylaşılarda bir takım aksaklıklar meydana getirdi. Meselâ daha ucuz serik yolu temini vesaire.

Bu da harblerin iktisadî sebeplerini meydana getirdi.

Bugünkü dünya harbine gelince; bunun sebebi daha derindir ve ideolojî ile iktisadî ve içtimai zaruretlerin ke-nellenmesinden doğan çok mürekkeb bir hesablaşma ve dünyayı yeni baş-tan paylaşma davasıdır. Mevzuunun bu derece şümullü olmasından dolayıdır ki sahası da genişdir. Ve taraflardan birinin mutlak çökmesinden evvel so-nunun gelmesi ihtimalinin bulunma-ması da işte bundandır. — ★★

Doğuda muharebe kızıştı

Sovyet ileri hareketi devam ediyor

Alman tayyareleri Feodosiya çkarılan Rus kuvvetlerine hücum ettiler

Berlin, 1 (A.A.) — Alman orduların başkumandanlığı tebliğ ediyor:

Sovyetlerin Feodosiya'ya çıkar-mış oldukları kuvvetlerle işare ve mühimmat tedariki sistemleri Al-man tayyarelerinin şiddetli hücum-larına maruz kalmış ve bu tayya-reler düşmana insanca ve malze-me mühim zayıt verdimiştir.

Dün garb cephesinin orta kes-i-minin her noktasında şiddetli mu-harebeler olmuştur.

Tayyarelerimiz taarruzî harekâ-ta koyulan düşmanı tâceze siste-matik bir surette devam etmişler-dir. Bir çok yerlerde yangın çık-mış, şimendifer hatları kesilmiş ve müteharrak mevad tahrib olunmuş-tur.

İlmen gölünün kenarında bir çok Sovyet tayyareleri yerde bom-balarla tahrib edilmiştir.

Sovyet tebliği

Moskova, 1 (A.A.) — Ögile üzeri nes-redilen Sovyet tebliğinin zeylinde bir gün içinde cereyan eden muharebeler neticesinde 20 köyün kurtarıldığı bildirilmektedir. Bu kurtarma hareketi garb cephesine mensub bir birlik tara-fından yapılmıştır. Muhtelif nevirlerde birçok malzeme alan bu birlik 600 Al-man subay ve erini de öldürmüştür.

Tebliğin zeylinde şöyle denilmek-tedir: Bir şehrin geri alınması esasında kit'aların cephanesi, ebi-se, zah-re ve kamyon yüklü beş tren de ele geçir-mişlerdir.

Cenub cephesinde faaliyette bulunan tayyarelerimiz bir günde 200 den fazla kamyon, 23 tank, 30 top tahrib etmiş-ler, 800 den fazla düşman subay ve eri-ni yok etmişlerdir.

Leningrad bölgesinde cezalet bir al-bay, bir yarbay, binden fazla askeri ve bir Alman casusunu öldürmüşlerdir.

Londra 1 (A.A.) — Sovyet gece

1 İkincikanun günü, kit'aların cep-henin bazı kesimlerinde ilerlemeğe de-vam etmişler, düşmanın mukavemetini

Libyada son harb durumu

Yedabia muharebesi devam ediyor

Kahire, 1 (A.A.) — İngiliz Ortakark kuvvetleri unumî karargâhının tebliği: Son 24 saat içinde Yedabia bölgesin-de faaliyet geçen günlerle nisbeten az olmuşa da kuvvetlerimiz bu bölgedeki düşman kit'alarının külli kısmını sa-kırtmaya devam etmişlerdir. Hava kuvvetlerimiz müessir bir yardımda bulunarak Yedabia civarında birçok a-raba topluluklarına ve sarika giden yolda işare kollarına taarruz etmiş-lerdir.

Dün cenubi Afrika kit'aları İngiliz topçu ve tank birliklerinin himayesin-de Bardia istihkâmının cenub kesil-mindeki mevahilerine girmişler ve arala-rında bir miktar Alman bulunmak il-zere birkaç yüz esir ve birkaç posta almışlardır. Kaybımızın az olduğu zannedilmektedir.

Alman tebliği

Berlin, 1 (A.A.) — Alman tebliği: Şimali Afrıkada Agasabia bölgesinde Alman, İtalyan kuvvetleri tarafından yapılan taarruzlar muvaffakiyette neti-celenmiştir. 48 tankla birçok zırhlı iş-tikaf otomobilleri tahrib edilmiştir. Üç İngiliz avcı tayyareleri hava muha-rebeleri esnasında düşürülmüştür.

Alman tayyareleri gece gündüz Mal-ta adasının tayyare meydanlarını bom-bardıman etmiştir.

İstanbulun en yaşlı kadını öldü

(Baş tarafı 1 inci sayfada) Salmaşık caddesinde 35 sayılı ev-de tek başına yaşayan İstanbulun en yaşlı kadınıdır. 110 yaşında Ayşe odasında ölü bulundu-muş ve ölümü şüpheli görüldüğün-den hâdisie etrafında tahkikata başlanmıştır.

Ferikyünde Civelek sokagında 41 numaralı dükkânda oturan Fe-rid isimli bir genç de şüpheli bir şekilde ölü olarak bulunmuştur. Ce-sedi müayene eden adliye tabibi Enver Karan Morga kaldırılması-na karar vermiştir.

ezmişler ve Staritsa şehri de dahil ol-mak üzere müteaddid meskûn yerleri işgal etmişlerdir.

31 İkkânun günü 12 düşman tayya-resi düşürülmüştür. Biz 4 tayyare kay-bettik.

